

Korenina

ISSN 2670-4242

Za nami je še eno
uspešno poslovno leto

Skrbno načrtujemo novo
zaposlovanje

Načrtujemo tehnološke
posodobitve

Na območju Izole
bomo posadili
skoraj 3000 sadik hrasta

Resna podjetja
v žagarski panogi
uspešna zaradi veselja
do dela z lesom

Začenja se triletni projekt
Natura Mura

Delovanje SiDG
v zaostrenih razmerah trga
v letu 2020

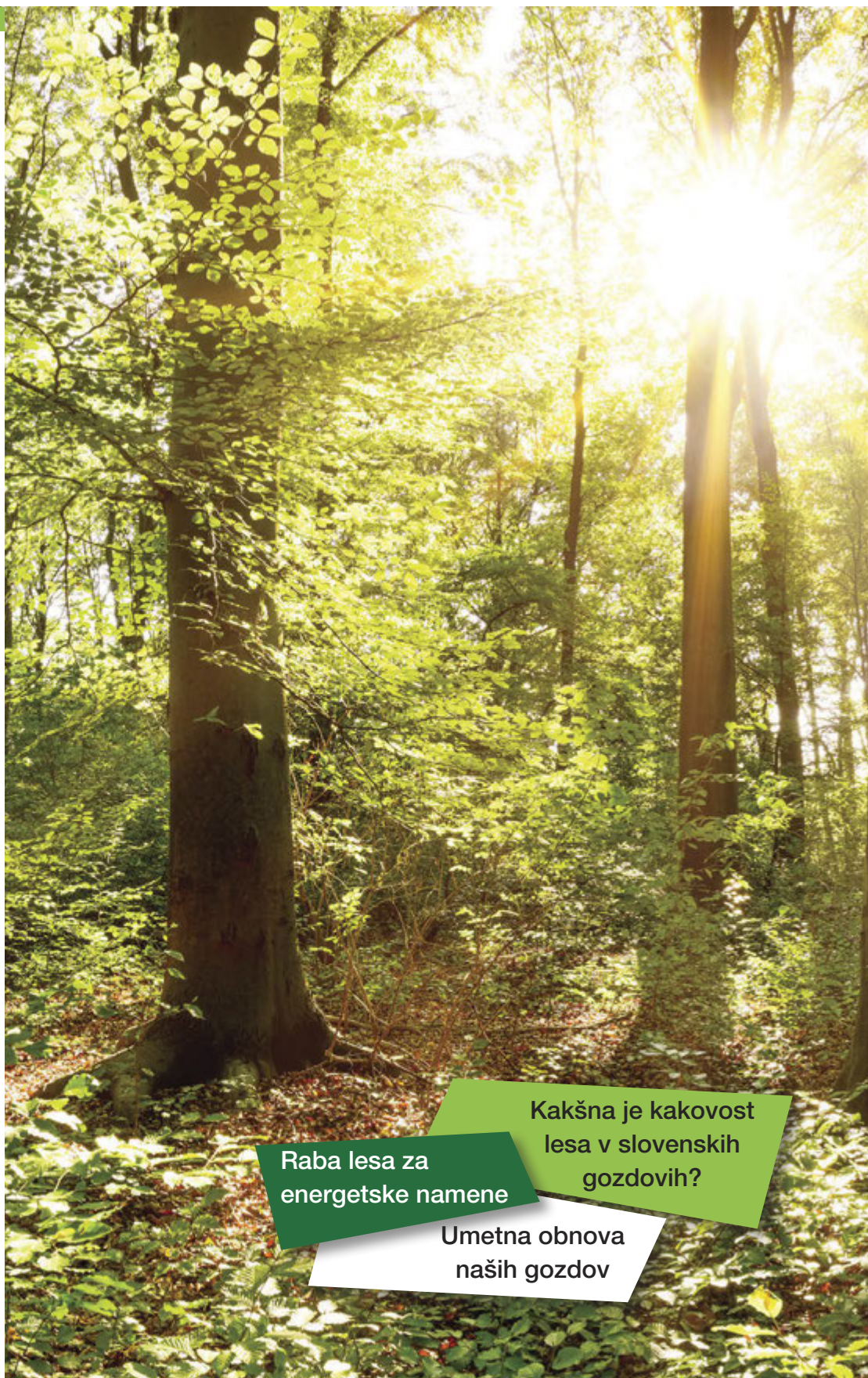
Nove tehnologije
strojne sečnje
in tehnike
pasovnega redčenja

Analiza poslovnih procesov
na področju gozdarstva
in prodaje

Sodelovali smo na licitaciji
vrednejših sortimentov
v Slovenj Gradcu

Več kot tisoč otrokom
iz 40 slovenskih vrtcev
in šol smo omogočili
obisk gozda

Črni oreh
(*Juglans nigra* L.)

Raba lesa za
energetske namene

Kakšna je kakovost
lesa v slovenskih
gozdovih?

Umetna obnova
naših gozdov

Spoštovane sodelavke, spoštovani sodelavci in drugi bralci naše Korenine!

V družbi SiDG že od svoje ustanovitve naprej premagujemo izjemno zahtevne razmere, v katerih družba posluje. Uspešno smo prestali začetne težave pri ustanovitvi podjetja, ujme in gradacije podlubnikov ter ob tem dosegali zavidljive rezultate. Danes se spoprijemamo z epidemijo koronavirusne bolezni, vendar smo kljub temu ohranili poslovanje v tako velikem obsegu, kot nam poslovno okolje omogoča.

Leto 2019 smo končali z uspešnimi rezultati. Dosegli smo planiran obseg sečnje, izvedli planirano vlaganje v gozdove. Največ smo prodali domačim predelovalcem lesa ter tako skrbeli za domačo gozdno lesno verigo. Plane smo najbolj presegli na področju razpolaganja, rezultati so se glede na prejšnja leta bistveno izboljšali. V hčerinskem podjetju Snežnik smo ohranili obseg predelave gozdnih lesnih sortimentov ter s tem večali dodano vrednost lesu iz državnih gozdov in ohranjali delovna mesta. Podjetje je poleg odličnih poslovnih rezultatov tudi raslo. Več podatkov o rezultatih poslovanja vam bo v tej številki Korenine predstavila finančna direktorica Darja Derganc.

Epidemija koronavirusne bolezni, ki je bila razglašena sredi marca, je zahtevala takojšnje ukrepanje. Najprej smo zagotovili vse ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, predvsem z namenom preprečitve širjenja okužb z virusom. Veliko organizacijskih ukrepov je bilo sprejetih, optimizacija dela zaposlenih pa je bila med učinkovitejšimi. Delo zaposlenih smo organizirali tako, da je bilo stikov med sodelavci čim manj, večji del zaposlenih, če delovni proces to omogoča, je delo opravljalo od doma. Vsi sodelavci, ki delo opravljajo pretežno na terenu, so nadaljevali svoje delo. Seveda z upoštevanjem ustreznih zaščitnih ukrepov. Posebna zahvala gre tudi zaposlenim v lastni gozdni proizvodnji, ki se za zdaj še ni ustavljala. Izvajanje sanitarne sečnje je za družbo obveza, ki je nismo in je ne bomo zanemarili. Za zdaj izvajamo vse ukrepe, ki so potrebni za spoštovanje rokov izvedbe del.

Epidemija pa pomembno vpliva na obseg poslovanja, kar se kaže predvsem v zmanjšanih možnostih za prodajo gozdnih sortimentov, kar pomeni tudi manjši posek. Pri spremljanju realizacije obsega poslovanja ugotavljamo, da je naše poslovanje kljub izrednim razmeram boljše, kot bi pričakovali. Ob tej priložnosti bi se zahvalil vsem sodelavcem za ves trud, s katerim še vedno dokazujemo odlične poslovne rezultate v težkih časih.

Pred nami je večji del leta, v katerem bo epidemija še vedno pomembno vplivala na poslovanje podjetja. Izvajamo investicije, ki so bile predvidene v tem letu. Trenutno poteka nabava mehanizacije za lastno gozdno proizvodnjo. Glede na napovedi pričakujemo, da bomo povečali poslovanje, takoj ko bodo razmere to dopuščale. Do konca leta imamo velike načrte in s skupnimi močmi bomo izkoristili vse priložnosti, da dokažemo svojo odličnost. Veselim se nadaljnjega sodelovanja z vami!

Zlatko Ficko, glavni direktor

SiDG

Slovenski Državni Gozdovi

Korenina,

glasilo družbe

Slovenski državni gozdovi d.o.o.

ISSN 2670-4242

Izdaja:

Slovenski državni gozdovi d.o.o.,

Rožna ulica 39, Kočevje

Naklada:

600 izvodov

Urednica:

Suzana Rankov

Uredniški odbor:

Zlatko Ficko, glavni direktor,
Darja Derganc, direktorica za FRK,
Marta Briški, vodja sektorja za splošne
zadeve, Miha Zupančič, vodja kabineta,
mag. Janez Zafran, vodja sektorja
za prodajo in logistiko, Šeherezada
Delić, vodja sektorja za nepremičnine,
dr. Robert Robek, vodja sektorja
za gozdarstvo, Branko Štunf, vodja
PE Ljubljana, Ernest Ruter, vodja
PE Maribor, Zvonimir Žagar, vodja
PE Kočevje, Tomi Ivanič, vodja PE
Postojna, Suzana Rankov, služba za
odnose z javnostmi,
mag. Katarina Stanonik Roter,
služba za odnose z javnostmi.

Fotografija na naslovnici:

Shutterstock

Oblikovanje in prelom:

Salomon d. o. o., Ljubljana

Tisk:

MAT-FORMAT d. o. o. Ljubljana

Revija Korenina je tiskana
na papirju s certifikatom FSC.

Za nami je **še eno** uspešno poslovno leto

SiDG je tudi v letu 2019 uspešno izpolnila poslanstvo, ki ji ga je ob ustanovitvi pred štirimi leti zaupala država, in dosegla zastavljene cilje. Prodali smo 1,3 milijona m³ gozdnih lesnih sortimentov in pri tem ustvarili 67 milijonov evrov prihodkov od prodaje. Tako smo ustvarili 11,4 milijona evrov dobička. Z lastnimi zmogljivostmi smo lani opravili že 7,1 % sečnje in spravila.

Skoraj polovica sanitarne sečnje

Poslovanje so v lanskem letu zaznamovali sanitarna sečnja vetroloma in s podlubniki napadenih dreves, neugodne vremenske razmere in zniževanje cen na trgu gozdnih lesnih sortimentov, ki je bilo poledica sanitarne sečnje v sosednjih državah. Delež sanitarne sečnje je znašal 48 %, kar je še vedno nekajkrat več od pričakovanega deleža sanitarne sečnje ob letih normalnih razmer brez ujm. Posebno smo ponosni na oblikovanje lastne gozdne proizvodnje, ki smo jo začeli graditi v začetku leta 2018. Lani so bili storjeni bistveni koraki k izboljšanju učinkovitosti lastnih gozdarskih zmogljivosti, tako pri sečnji in spravilu kot pri prevozu gozdnih lesnih sortimentov. Predvsem pa se je potrdila pravilnost usmeritve v krepitev lastnih zmogljivosti, saj so te ključnega pomena za hitro in učinkovito izvajanje sanitarne sečnje. Rezultati vlaganj v lastno gozdno proizvodnjo so glede na razmere dobri, količina izvedene sečnje in spravila se je v primerjavi z lani potrojila, medtem ko so se količine gozdnolesnih sortimentov, prepeljane z lastnimi kamioni, skoraj podvojile. Lastne zmogljivosti smo prioritarno usmerjali v sanitarno sečnjo.

Težke razmere na trgu GLS

Dosežena povprečna prodajna cena je bila zaradi razmer, ki so vladale na trgu leta 2019, bistveno nižja od načrtovane in dosežene v letu 2018. Na drugi strani je bil tudi doseženi povprečni strošek sečnje in spravila nižji od načrtovanega in realiziranega v letu 2018, ko je bilo sanitarne sečnje kar 85 %. Zato je bil od načrtovanega nekoliko manjši tudi rezultat poslovanja, nižji od doseženega v letu 2018, vendar je pri tem treba upoštevati, da smo leta 2018 zaradi obsežnih poškodb gozdov prodali rekordne količine gozdnih lesnih sortimentov.

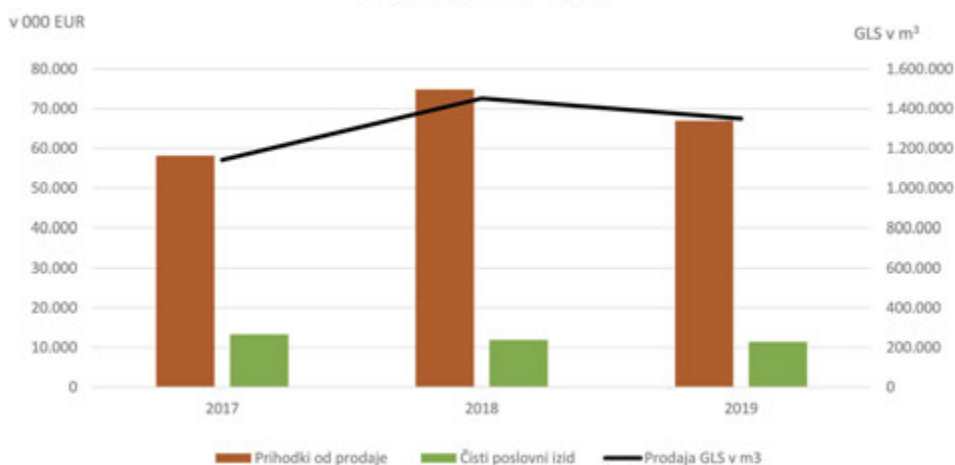
Darja Derganc, direktorica za FRK

Vseeno smo lahko zadovoljni, saj smo leta 2019 kljub neugodnim razmeram na trgu gozdnih lesnih sortimentov ustvarili 11,4 milijona evrov čistega dobička. Dosegli smo donosnost poslovanja v višini 22,9 %. Na rezultat poslovanja je bistveno vplival padec cen iglavcev na avstrijskem trgu kot posledica presežne ponudbe na evropskem trgu, na katerega so vezane cene v naših dolgoročnih prodajnih pogodbah. Po prvotnem nezaupanju, ki smo ga bili deležni od domače lesnopredelovalne industrije, se je lani pokazalo, da kar 70 % gozdnih lesnih sortimentov prodamo po dolgoročnih pogodbah domači lesni industriji in ji s tem zagotavljamo stabilnost poslovanja in možnost za rast.

Veliko smo investirali

Uspešni smo bili tudi pri investicijah. Od skupaj 3,4 milijona evrov smo milijon evrov vložili v opremo za lastno proizvodnjo in transport ter 1,1 milijona evrov v gozdno infrastrukturo.

SiDG v letih 2017 - 2019

Načrti letos

Leta 2020 nadaljujemo uresničevanje ciljev družbe. Upoštevamo načela trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja z državnimi gozdovi tako, da bomo dosegali čim večjo donosnost in kakovost gozdnolesnih sortimentov. Načrtovali smo, da bomo prodali 1,3 milijona m³ gozdnolesnih sortimentov, ustvarili 64 milijonov evrov prihodkov, 12 milijonov evrov čistega poslovnega izida, zaposlili več kot 30 novih sodelavcev, dosegli 25-odstotno

donosnost poslovanja in izvedli investicije v višini 11 milijonov evrov.

Leto smo začeli smelo, polni načrtov, vendar smo se že v prvem kvartalu srečali z epidemijo koronavirusne bolezni, ki vpliva na naše delovanje. Sprejeli smo vrsto ukrepov, ki se jih držimo, in s tem dosegli, da delujemo varno in dobro kljub danim razmeram. Zaradi zunanjih vplivov nenehno prilagajamo svoje delovanje, vendar ni nobenega dvoma, da se vpliv epidemije ne bo izkazoval tudi v naših rezultatih. Izvajanje projektov nadaljujemo skladno z načrti.

ro. 3,7 milijona evrov smo vložili v gojitvena in varstvena dela, ceste in vlake. Lastništvo gozdov smo povečali za več kot 1400 hektarjev, kar je bistveno več kot prejšnja leta. SiDG je tako kot leta pred tem tudi intenzivno rasel. Konec leta smo zaposlovali 271 sodelavcev, kar je 13 % več kot konec leta 2018. Vsem sodelavcem in partnerjem se zahvaljujemo za prispevek k dobrim poslovnim rezultatom ter rasti in razvoju družbe.

Obdobje od začetka leta je bilo na Poslovni enoti Postojna zaznamovano z izjemno dinamiko. Ko smo na začetku leta mislili, da gre na naši enoti za prvo leto brez »starih dolgov« z odločbami, ki nam jih zaradi velikega obsega v prejšnjih letih nikakor ni uspelo realizirati v celoti in so se prenašale v naslednje leto, smo kmalu spoznali, da se razmere kljub manjšemu obsegu sečnje ne bodo tako kmalu normalizirale. To leto je namreč zadnje, ko je mogoče še izkoristiti evropska sredstva, ki jih lahko črpamo iz naslova odprave posledic po ujmah iz preteklih let. Zato je v planu za letos predviden močno povečan obseg sadenj po številnih ujmah – žledolomu, močnim gradacijam podlubnikov in nazadnje obsežnem vetrolomu konec leta 2017. Samo za spomladansko obdobje smo na PE tako prejeli odločbe za sadnjo okoli 190.000 sadik, pretežno smreke in bukve. Ker smo v zadnjih letih s pravočasnimi sečnjami zagotavljali posek od podlubnikov napadenih iglavcev, se je obseg tovrstnih sanitarnih sečenj v zadnjih dveh letih zmanjšal na podoben obseg, kot je to bilo v časih pred žledolomom. V tem času se je po celoletni odsotnosti s porodniškega dopusta vrnila naša poslovna sekretarka **Mateja Šega**, ki jo je v tem obdobju nadomeščala za določen čas zaposlena **Sandra Blažek**; za dobro opravljeno delo se ji najlepše zahvaljujemo. Prav tako gre zahvala **Marku Melinku**, ki nam je z zaposlitvijo za določen čas pomagal pri povečanem obsegu odvoza lesa na tolminskem območju. Žal smo zaradi trenutnega zmanjšanja obsega dela morali pogodbo z njim po preteku šestih mesecev prekiniti.

Še posebno smo v pričakovanju vrnitve našega vodje gozdnega obrata Tolmin **Florjana Omeja**, ki je zaradi operacije in dalj časa trajajoče bolniške odsoten že od začetka tega leta. Pričakujemo ga sredi letošnjega poletja. Nova pridobitev naše enote je selitev vodje gozdnega obrata Ajdovščina iz pisarne v Idriji v pisarno v Ajdovščini. Ta zamenjava pomeni optimizacijo dela v tej gozdni enoti.

Ravno med pripravami na oddajo odločb preko javnih naročil za izbiro izvajalcev pa so se razmere v trenutku spremenile, saj je bila v Sloveniji razglašena epidemija koronavirusne bolezni. Posledica spremenjenega načina dela zaradi epidemije so številne odpovedi dobave lesa. Zaradi nastalih razmer smo morali sprejeti številne ukrepe, tako tiste, povezane z omejevanjem širjenja virusa in zdravjem pri delu, kot tudi tiste, vezane na proizvodne procese na poslovni enoti. Kmalu po razglasitvi epidemije smo prekinili sečnjo listavcev. Zdaj smo že v razmerah, ko bomo prekinili celotno izvedbo rednih sečenj, saj se prodaja gozdnih lesnih sortimentov zaradi zavračanja dobave kupcev drastično zmanjšuje. Zato se trenutno osredotočamo samo na najnujnejše sanitarne sečnje s kratkimi roki izvedbe. Te odločbe se tudi med epidemijo izvajajo brez omejitev in brez odstopanja od postavljenih rokov izvedbe del. Skupaj s sektorjem za gradbeništvo nam je po številnih usklajevanjih uspelo od DRI pridobiti dovoljenje za celoletno občasno in delno zaporo gozdne ceste Grda draga–Pudob. Ta držav-

na cesta, ki je v celoti v gozdnem prostoru, je bila že več desetletij problematična z vidika proizvodnje. Ta je potekala ob ali v delu cestnega telesa in so za te kršitve prihajala stalna opozorila cestnega inšpektorata. S pridobljenim dovoljenjem je možno s hitrim obveščanjem koncesionarja CPK skoraj nemudoma začeti dela v cestnem telesu ali ob njem, saj je z dovoljenjem ustrezno urejena tudi varnostna signalizacija prometa na cesti.

Tomi Ivanič, vodje PE Postojna

GOZDNA PROIZVODNJA

Tudi letos nadaljujemo aktivnosti za uresničitev ciljev, to je krepitev lastne proizvodnje in lastnega transporta.

Januarja smo okrepili oddelek gozdne proizvodnje na območju PE Postojna z vključitvijo dveh dodatnih skupin s prilagojenima kmetijskima traktorjema ter še ene gozdarsko transportne kompozicije. Dodatne zaposlitve pa nismo izvedli samo na Postojnskem, ampak smo aktivno pristopili tudi k zaposlitvam na tistih delovnih mestih, kjer se je pokazalo pomanjkanje zaradi daljših bolniških odsotnosti delavcev. Tako se je skupno število zaposlenih v lastni gozdni proizvodnji povečalo za osem delavcev v gozdu in enega v transportu.

Zaradi boljših delovnih razmer delavcev, ki opravljajo dela na delovnih mestih sekačev in traktoristov, smo jim v začetku leta predali v uporabo osebna vozila, ki so prilagojena za prevoz delavcev, opreme in oskrbo strojev za delo v gozdu s potrošnim materialom, pogonskimi gorivi in mazivi. Avtomobile je dobilo vseh 15 skupin iz lastne gozdne proizvodnje. S predajo službenih vozil v uporabo smo odpravili

POSLOVNA ENOTA KOČEVJE

Poslovna enota Kočevje je leto 2019 končala zelo uspešno. Treba je pohvaliti vse na enoti za ves trud. Poleg lepega vremena, ki nam je bilo naklonjeno, so moji sodelavci delali tudi ob sobotah, podaljševali so delovnike in se zelo trudili, da so imeli čim večjo dnevno realizacijo in izkoristke lastnih prevozov. Plan smo v celoti dosegli in realizirali na vseh področjih. Tako smo posekali in odpeljali več kot 500.000 m³. Od tega je lastna proizvodnja na območju poslovne enote naredila 75.284 m³. Povprečni stroški za posekan les so bili zelo ugodni. V gozdnogojitvena in varstvena dela smo vložili več kot 580.000 evrov, v vlake 170.000 evrov in v odpravo poškodb na cestah 406.000 evrov. Poleg lastne proizvodnje smo imeli še nekaj močnih izvajalcev, kot so Gozdarstvo Grča, GG Novo mesto, Gozd Ljubljana in Katja Luzar, s. p. Trije največji kupci na poslovni enoti so bili Lesonit, Snežnik in Lesoj. Odpremniki so imeli tudi visoke učinke, od 16.000 m³ pa do skoraj 32.000 m³ oddanih gozdnih lesnih sortimentov. Pri realizaciji močno prevladujejo iglavci, ki pomenijo

skoraj dve tretjini skupne realizacije. Razlog je v močnem napadu podlubnikov, ki je bil posledica obsežnega vetroloma. Razmerje med odločbami A in C je tako rekoč izenačeno, za kar je poskrbela območna enota Novo mesto, kjer se je sekalo večinoma po odločbah A. Leta 2019 smo zaradi lubadarja na območju Kočevja posekali 190.000 bruto m³, na območju Novega mesta pa 35.000 bruto m³. Lani smo na Kočevskem imeli tudi vetrolom in smo zato posekali 30.000 bruto m³. Vsa dela smo izvedli pravočasno in kvalitetno. Leto 2020 smo zelo dobro začeli, saj nam je bilo vreme naklonjeno. Tako smo januarja posekali 45.000 m³, februarja in marca pa po 38.000 m³. Zmanjšana proizvodnja februarja in marca je bila posledica trendov na globalnem trgu lesa. V drugi polovici februarja smo iz objektivnih razlogov ustavili sečnjo listavcev, kar se je odrazilo v skupni realizaciji. Tako imamo v prvem tromesečju posekanih 120.000 m³, kar pomeni 25 % plana. Realizirali smo strošek izdelave vlak za 107.000 evrov in odpravo okvar na ce-

stah za 66.000 evrov. Sanacija lubadark je znašala 28.500 bruto m³, največ v gozdno-gospodarski enoti Pugled in Rog. Te sanacije smo uspešno izvedli s planskimi sečnjami in lastno proizvodnjo.

V prvem tromesečju smo dali na razpis določen delež odločb B, za katere smo tudi izbrali izvajalce. V okviru preventivnega varstva smo na območju Kočevja posekali 151 lovnihi nastav in se dogovorili za začasna skladišča v času gradacije lubadarja. Zelo velik zalogaj del iz sredstev PRP nas čaka v aprilu. Treba bo izvesti pripravo površin za obnovo, obžetev in zaščito na več kot 50 hektarjih površin ter posaditi 136.360 sadik gozdnega drevja. Postaviti bo treba štiri ograje, od navadnih klasičnih do panelnih. Za vsa omenjena dela smo sestavili projektno skupino, ki koordinira vsa dela, od dinamike dovoza sadik in materiala do kontrole in prevzema del.

Na kadrovskem področju se na naši enoti ni dogodilo nič bistvenega, razen tega, da se je upokojil odpremnik **Darjan Troha**.

Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje

POSLOVNA ENOTA LJUBLJANA

November in december preteklega leta sta bila izredno mokra meseca, deževalo je tako rekoč vsak dan in zato je bila gozdna proizvodnja omejena. Z letom 2020 pa se je vreme izrazilo izboljšalo. Januar, februar in marec so bili tako zelo ugodni za gozdno proizvodnjo. To smo na PE Ljubljana maksimalno izkoristili in do izbruha epidemije koronavirusne bolezni proizvedli na mesečnem nivoju v višini 10 % od letnega načrta, kar je bil tudi naš cilj.

Že pred epidemijo smo imeli nekaj smole. Zaradi daljših bolniških odsotnosti smo vsakega 13. v mesecu ostali brez enega odpremnika na gozdnem obratu Bled-Jezersko. Naša organizacijska enota je 15. marca imela le enajst odpremnikov, saj je dopust pred upokojitvijo izkoristil **Goran Strel**. Konec aprila pa PE Ljubljana zapuša še **Goran Čelan**, ki se seli na ZGS OE Nazarje.

Že januarja smo imeli v načrtu, da se kadrovsko okrepimo z enim novim odpremnikom,

ki nam ga je poslovodstvo odobrilo, da bomo lahko dosegli plan proizvodnje v obsegu 250.000 m³. Tega s 15 odpremniki ne bi mogli doseči, saj je PE Ljubljana izredno velika in ogromno časa porabimo za prehode med delovišči, predvsem v času sanitarnih sečenj. Na prvem razpisu nam žal ni uspelo izbrati novega sodelavca, zato smo februarja razpis ponovili. S 15. marcem smo tako na gozdnem obratu Laško zaposlili **Miho Jagriča**. S 1. majem pa pričakujemo še enega novega sodelavca **Jureta Kmetca**. S tem bodo kadrovske zmogljivosti na vzhodnem delu poslovne enote izpopolnjene.

Daljšo bolniško odsotnost **Sebastjana Šivica** trenutno nadomeščamo z zaposlitvijo za določen čas z **Blažem Urbasom**, ki bo deloma nadomeščal še bolniško odsotnost **Gregorja Klemenčiča** in s 1. majem še Gorana Čelana. Zaradi tega moramo tedensko razporejati odpremnika, kar nam glede na velikost poslovne enote precej otežuje delo.

Do konca marca smo kljub omejitvam, ki nam jih prinaša trenutna zdravstvena situacija, končali pripravo tal za sadnjo na območju GGO Ljubljana, kjer so v načrtu za izvedbo spomladanske sadnje iz PRP-shemi. Na območju gozdnih obratov Ljubljana-Kranj in Bled-Jezersko smo prejeli za izvedbo spomladanske sadnje po PRP shemi odločbe za sadnjo na površini 47,52 hektarja. Tako moramo posaditi 143.000 sadik bukve, smreke, gorskega javorja in divje hruške. Seveda je treba te sadike tudi opremiti s količki, gorski javor in divjo hruško pa ustrezno zaščititi pred divjadjo.

Kljub vsem oviram, ki so zaznamovale začetek leta 2020, na PE Ljubljana delo poteka nemoteno in z nekoliko zmanjšanim obsegom. Vsi zaposleni upamo, da se bodo zadeve v zvezi z zdravstvenimi razmerami čim prej umirile in se bomo vrnili v ustaljen delovni ritem.

Branko Štunf, vodja PE Ljubljana

tudi nesorazmernost čezmerne obrabe lastnih vozil delavcev in priznanega nadomestila za prevoz delavcev na delovišča.

Za vsa delovišča/sečišča v izdelavi smo pripravili delovne naloge s postavljenimi normativi za delovna mesta sečnje in spravila. Uporabljeni normativi so rezultat izhodišč za ugotavljanje normativov in delovnih pogojev, ki so bili ugotovljeni na delovišču, ter opravljenih preračunov, ki so povzeti v sprejetem aktu družbe. Tako smo opravili vse aktivnosti za pripravo izhodišč za plačevanje in nagrajevanje delavcev v neposredni gozdni proizvodnji na podlagi doseganja učinkov. Prvo ugotavljanje doseženih učinkov in s tem povezano plačevanje delavcev po doseženih učinkih se je realiziralo za izplačilo osebnih prejemkov za januar.

V sistem nagrajevanja po učinku so vključeni tudi vozniki gozdarskih kamionov. Njihov obračun uspešnosti se nekoliko razlikuje od načina obračuna gozdnih delavcev, se pa po izvedenem obračunu pokaže v višini prejemka voznika kamiona.

Opravljenе analize po izvedenih obračunih so pokazale, da so izvedeni postopki za nagrajevanje delavcev po uspešnosti ustrezni. Pričakuje se večji učinek zaposlenih, saj se bo s sistemom nagrajevanja delavcev po doseženem učinku ustvarila razlika v višini prejemkov med bolj in manj uspešnimi.

Prikolico za prevoz kompleta strojne sečnje in prevoz tudi drugih strojev smo že prejeli, dobava vlačilca pa poteka. Tako bomo v kratkem postali avtonomni pri selitvah strojev, kar nam bo omogočilo večjo fleksibilnost. Prav tako so v pripravi nove dobave strojev in vozil, ki so bili predvideni v poslovnem načrtu za letošnje leto. In sicer bomo v tem letu nabavili predvidoma dva kamiona (po enega za območje PE Postojna in PE Maribor), dva zgibnika (po enega za

PE Maribor in PE Kočevje), že omenjeni vlačilec (PE Kočevje), komplet strojne sečnje (PE MB), žičnico (PE Postojna), prilagojeni kmetijski traktor (PE Maribor) ter dve kombidelavnici (vsak k kompletu strojne sečnje).

Marca se je zgodila načrtovana sprememba v vodenju oddelka gozdne proizvodnje. Vodenje oddelka je prevzel **Marko Opeka**, sam pa sem prevzel vodenje PE Maribor. Zahvaljujem se vsem, ki ste mi bili v pomoč pri snovanju in oblikovanju projekta lastne gozdne proizvodnje, posebej pa glavnemu direktorju in vodje ma službe za gozdarstvo, ki so mi zaupali to zahtevno nalogo in verjeli v uspešnost njene izvedbe.

Roman Jerman

POSLOVNA ENOTA MARIBOR

V prvih treh mesecih letos smo na Poslovni enoti Maribor posekali in odpremili 52.450 m³ lesa. Več kot 80 % je bilo sanitarne sečnje. V gozdnih obratih Črna, Radlje in Lovrenc smo opravljali skoraj izključno sanacije podlubnikov in vetrolomov. Pri pregledovanju gozdov in odkrivanju žarišč podlubnikov so letos po dogovoru z ZGS načrtno sodelovali tudi naši zaposleni.

V začetku februarja nam je veter poškodoval okoli 10.000 m³ drevoja, največ na Klopnem vrhu, na področju Plešiča in nekaterih območjih Koroške.

Kot vsako leto v tem obdobju smo tudi letos imeli največ težav in zastojev zaradi zapor gozdnih in občinskih cest za tovorni promet. Te so se letos začele že konec januarja in v nekaterih občinah bodo občasno trajale še vsaj v aprilu. Ker je zaradi ugodnih vremenskih razmer proizvodnja potekala nemoteno, so se nam povečale zaloge lesa ob kamionskih cestah in znašajo več kot 13.000 m³.

Konec marca smo se začeli pripravljati še na

spomladansko sadnjo v okviru shem PRP in na sadnjo okoli 39.000 sadik hrasta, črne jelše in topola v gozdnem obratu Murska Sobota. V Prekmurju smo začeli tudi aktivnosti pri projektu Natura-Mura. Območje vključuje največji kompleks ohranjenih poplavnih ravnic v Sloveniji. Skupaj s partnerji bomo izvajali ukrepe za doseganje ugodnega ohranitvenega stanja vrst in habitatnih tipov območja Natura 2000. Prav tako je izvedba aktivnosti skladna s cilji trajnostnega razvoja Biosfernega območja Mura, ki ga je UNESCO razglasil leta 2018.

Projekt bo trajal do jeseni leta 2023. Predvidena je obnova približno 19 hektarjev gozdov z zasaditvijo več kot 100.000 sadik, ki so primerne za te habitatne tipe. Projekt je financiran iz kohezijskega sklada EU in s sredstvi Republike Slovenije.

Na osnovi dobre dosedanje prakse pri projektu Natura-Mura je pripravljen tudi projekt Mokrišča na Goričkem. Pogodba o sodelovanju med projektnimi partnerji je bila podpisana prejšnji mesec. SiDG bo skupaj z glavnim partnerjem Krajinskim parkom Goričko obnovil okoli 22 hektarjev gozdov, ki so potrebni premen. Projekt bo prav tako financiran iz sredstev EU.

Koronavirus je zaznamoval delo tudi v naši poslovni enoti. Manj je ta vpliv opazen pri sečnji in spravilu, bolj pa pri odpremi oziroma prodaji lesa.

Poleg odpovedi prostovoljne akcije obnove gozdov s sadnjo, ki smo jo pripravili na območju Kidričevega, smo predstavili tudi odprtje prenovljene gozdne učne poti Ruta.

V marcu so se na Poslovni enoti Maribor zgodile kadrovske spremembe. Mesto vodje je prevzel **Roman Jerman**, mesto pomočnika vodje pa **Veronika Valentar**. Obema želimo uspešno delo v novem okolju.

Ernest Ruter

Skrbno načrtujemo novo zaposlovanje

Tekst: **Brina Lavrič Vučko**

Število zaposlenih na SiDG se je od leta 2016, ko je družba zaposlovala 161 delavcev, do danes povečalo za 120 zaposlenih. Samo letos smo izvedli že osem razpisov in izbrali 18 novih sodelavcev. V družbi so se zaradi različnih razlogov, predvsem upokojitev, iztekle pogodbe za določen čas ali je zaradi iskanja novih priložnosti zaposlitev prenehala petim delavcem.

Večina zaposlenih v gozdni proizvodnji

Največ zaposlenih je v sektorju za gozdarstvo. V njem delo opravlja 213 zaposlenih, kar pomeni 75,80 % vseh. Od teh jih 150 delo opravlja na deloviščih. Tudi v prihodnje je največji delež novih zaposlitev načrtovan za omenjeni sektor. Predvsem se bosta z novimi kadri krepili gozdarska proizvodnja in lastni transport, kjer je za to leto predvidena dodatna zaposlitev dveh voznikov kamiona, desetih gozdarjev sekačev, štirih gozdarjev traktoristov in gozdarjev strojne sečnje ter dveh gozdarjev žičničarjev. Manj številne bodo zaposlitve v drugih sektorjih. Zaposlovanje novih delavcev je skrbno načrtovano. Glede na vsakokratno veliko število prijavljenih kandidatov na razpisana delovna mesta ugotavljamo, da je interes za zaposlitev v naši družbi velik. Že izbiri kandidata zato posvečamo posebno pozornost, veliko skrb pa namenjamo tudi njegovi uvedbi v delo in pozneje njegovi karieri ter strokovnemu in osebnostnemu razvoju.

Zadovoljstvo zaposlenih nam je pomembno

V družbi se zavedamo, da so zadovoljstvo, dobro počutje na delovnem mestu, motivacija in zavzetost zaposlenih zelo pomembni za kakovostno opravljanje dela in doseganje ciljev družbe. Navedeno dosegamo z materialnimi in nematerialnimi spodbudami. Zaposlenim poleg primernih plač, denarnih nagrad za delovno uspešnost, možnosti strokovnega in osebnega razvoja ter plačevanja sredstev v višini 5,1 % osnovne bruto plače za dodatno pokojninsko zavarovanje omogočamo tudi fleksibilen delovni čas, varno delovno okolje

in opremo, obveščamo jih o pomembnih dogodkih v družbi in za družbo, prav tako jim omogočamo odsotnost zaradi osebnih okoliščin (v trajanju največ mesec dni), kot je na primer neurejeno varstvo otrok do 3. leta starosti, izobraževanje, ki ni v interesu delodajalca, popravila hiše ali stanovanja, zasebna potovanja. Za krepitev medsebojnih odnosov in organizacijske klime organiziramo dogodke, ki so namenjeni neformalnemu druženju. Od leta 2019 izbiramo tudi naj sodelavca.

Povprečna mesečna bruto plača v družbi je v letu 2019 znašala 2.240,05 €, v januarju 2020 pa 2.483,18 €, medtem ko je povprečna mesečna bruto plača v Republiki Sloveniji po podatkih SURS za leto 2019 znašala 1.753,84 €, za mesec januar 2020 pa 1.806,50 €.

Čeprav veliko dopusta pomeni za družbo velik finančni zalogaj ter izziv pri organizaciji dela, se v družbi zavedamo tudi pomena rehabilitacije in počitka zaposlenih. Zato pri določitvi števila dni letnega dopusta delodajalec ni skromen, kar izhaja tudi iz podatka, da imajo zaposleni v povprečju 32 dni letnega dopusta, kar je precej nad zakonskim minimumom.

Podpisali smo prvo podjetniško KP

Pohvalimo se lahko tudi z dobrim sodelovanjem s sindikatom in svetom delavcev. Tako je bila konec preteklega leta med poslovoilstvom in Sindikatom delavcev SiDG usklajena in podpisana naša prva Podjetniška kolektivna pogodba, s katero so bila dogo-

vorjena ključna pravila za učinkovito delovanje v družbi. Ohranjene so bile vse pravice in ugodnosti, ki so bile pred tem urejene v internih aktih, dodatno pa ugodneje opredeljeno tudi dodeljevanje letnega dopusta na skupno delovno dobo, možnost pridobitve enkratne solidarnostne pomoči za primer bolezni ter urejeno štipendiranje otroka delavca, ki se smrtno ponesreči pri delu ali postane trajni invalid I. kategorije. Starši pr-

VARNOST JE NA PRVEM MESTU

Glede na dejavnost, ki jo družba izvaja, je zelo pomembna vzpostavitev varnega okolja, v katerem zaposleni svoje delo opravljajo. V ta namen družba zlasti skrbi za ustrezna izobraževanja zaposlenih s področja varstva pri delu in nabavlja ustrezno in kakovostno delovno opremo. Rezultat tega je zelo majhno število poškodb na delu. V letu 2019 je bilo v družbi »le« 9 poškodb. Najpogostejši vzrok za poškodbo je bil zdrs in udarec ob objekt ali opremo.

vošolčkov so za njihovo spremljanje na prvi šolski dan pridobili dan odsotnosti z nadomestilom plače.

Epidemija je prinesla številne izzive

Trenutno se tako kot vsa država tudi v družbi srečujemo s težavami, ki jih pri opravljanju dela povzroča epidemija covid-19. Storili smo vse, kar je v naši moči, da bi nevarnost okužbe zmanjšali na minimum. Zaposlenim smo zagotovili potrebna zaščitna sredstva, sproti jih ozaveščamo o pomembnosti izvajanja higiene in drugih priporočilih medicinske stroke in vlade. Predvsem nas veseli, da smo se hitro prilagodili razmeram in delo organizirali tako, da poteka tekoče, čeprav mora velik delež zaposlenih zaradi manka prostora in s tem zagotavljanja ustrezne razdalje svoje delo opravljati od doma. Še posebej ne gre spregledati truda in zavzetosti vseh tistih, ki delo nadaljujejo na delovnem mestu. Prepričani smo, da bomo s skupnimi močmi, predvsem pa previdnostjo, premagali tudi to težavo in spet začeli delovati v normalnih delovnih razmerah.

Načrtujemo

**AKTUALNO
IZ SNEŽNIKA**

tehnološke posodobitve

Robert Kravica, direktor Snežnika

Že ob koncu prve polovice lanskega leta smo čutili padec povpraševanja in prodajnih cen. Ta trend se je na žalost nadaljeval tudi v tretjem in četrtem kvartalu. V družbi smo se prilagajali spremembam na trgu, delno smo prestrukturirali prodajo z zmanjšanjem manj donosnih programov ter poskušali povečati prodajo trdih listavcev. Na tem segmentu je bil pritisk na znižanje cen manjši.

V četrtem kvartalu smo intenzivno iskali nove kupce in prodajne niše. Rezultati teh aktivnosti se že kažejo v letu 2020. Že od začetka leta imamo povečan obseg naročil, zahvaljujoč novim kupcem in dobrim poslovnim odnosom z obstoječimi poslovnimi partnerji. Z januarjem smo začeli delo v dveh izmenah. Pomembno smo povečali proizvodnjo in tako tudi znižali stroške na enoto proizvoda. Podobno smo delali februarja.

Naša prizadevanja je začasno ustavil novi koronavirus. Do sredine marca smo delali v dveh izmenah, v drugi polovici, po razglašeni epidemiji, smo bili prisiljeni organizirati delo v eni izmeni. Ukinjen je bil namreč javni prevoz in onemogočen prehod meje s Hrvaško, zato nekateri zaposleni ne morejo priti na delo.

Delno se je zmanjšala tudi prodaja, saj predvsem v Italijo in Španijo odpreme niso več mogoče. Izvoz na druge trge za zdaj še teče, upajmo, da se ne bodo ustavili še tovarni

Za družbo Snežnik je bilo leto 2019 zelo turbulentno. Zunanji dejavniki so močno vplivali na poslovanje in rezultat. V zadnjih dveh letih je bilo tako rekoč po vsej Evropi veliko naravnih ujm. Na trgu so se pojavili presežki ponudbe hlodovine zaradi sanitarnih sečenj, posledično tudi presežki žaganega lesa in drugih sortimentov.

promet in pristanišča. Tako bomo aprila nadaljevali delo v eni izmeni. Zaposleni se zavedajo težke situacije in so pripravljeni aktivno sodelovati, za kar se jim zahvaljujem.

Poskrbeli smo za osnovno zaščito zaposlenih. Navodila o prepovedi druženja in varnostni razdalji se spoštujejo. Zagotovili smo razkužila in zaščitne maske, razkužujejo se tudi prostori. Vsekakor upamo, da bo virus kmalu premagan in se bodo varnostni ukrepi sprostili. Smo optimistični, saj glede na počasnej trend okužb kaže, da smo v Sloveniji z upoštevanjem ukrepov na pravi poti.

Takoj ko bo to mogoče, bomo ponovno organizirali delo v dveh izmenah. Če se bodo razmere kmalu umirile in ne bodo trajale več kot dva meseca, bomo do konca leta poskušali nadomestiti trenutni izpad proizvodnje. Še nekaj besed o prihodnosti. V skladu s

strategijo razvoja SiDG sodelujemo pri nastajanju lesnopredelovalnih centrov. V dveh letih načrtujemo tehnološke posodobitve, saj je dobršen del strojne opreme zastarel. Največji zalogaj bo naložba v žago, saj bomo z novo tehnologijo bistveno povečali produktivnost in izkoristke lesa. Z manipulatorji in zlagalnimi napravami bomo zmanjšali fizično najnapornejše delo. Načrtujemo tudi naložbo v linijo za povezovanje in čeljenje paketov ter dve novi sušilnici, kar bo omogočilo nemoteno delo v dveh izmenah v decimirnici in lamelirnici.

S tehnološkimi posodobitvami in motiviranimi zaposlenimi bomo dosegli višjo dodano vrednost in ustrezen donos. Želimo biti pomemben člen v gozdnolesni verigi, ki bo povečal vrednost od hloda do lesnih polizdelkov. Tako bomo zagotovili optimalno uporabo celotne lesne mase.

Umetna obnova naših gozdov

Tekst: **prof. dr. Robert Brus, BF UL**

Slovenske gozdove je v zadnjih letih prizadelo več naravnih motenj, med katerimi sta največji obseg imela žled in napad podlubnikov, nekaj je bilo gozdnih požarov. Zaradi njih so nastale velike gole površine, ki jih bo treba v prihodnjih letih obnoviti. Gozdarstvo se je znašlo v razmerah, kakršnih v preteklosti ni bilo vajeno. Prva izbira pri obnovi je vedno naravna obnova, ki je pri nas najpogostejša in ima vrsto nespornih prednosti, zato jo uporabljamo na skoraj 90 % gozdne površine. Vendar naravna obnova zaradi različnih razlogov ni povsod izvedljiva, zato v zadnjih letih vse pogostejše izvajamo tudi umetno, s čimer je v večini primerov mišljena obnova s saditvijo in redkeje s setvijo.

NEKAJ PREDNOSTI UMETNE OBNOVE:

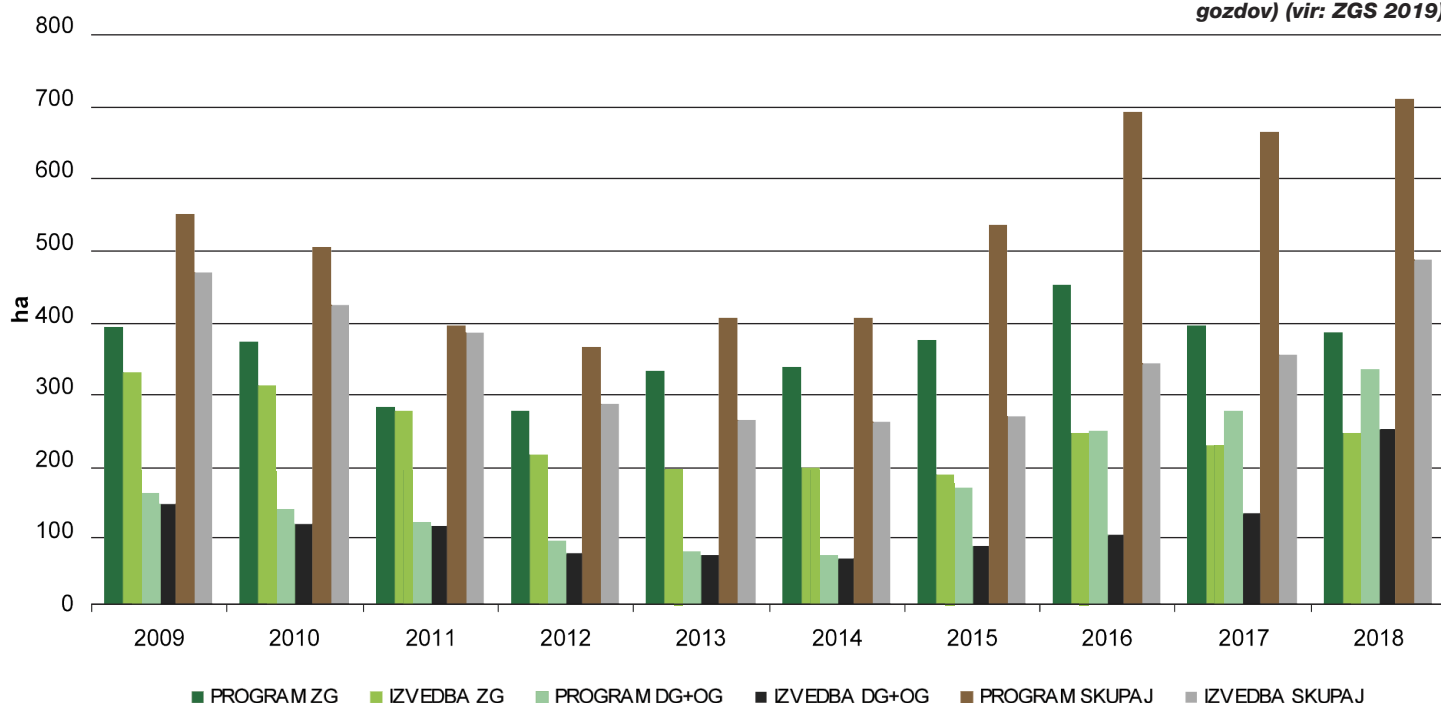
- preprečitev degradacije in hitro aktiviranje proizvodnega potenciala rastišča,
- sprememba neustrezne vrstne sestave in možnost vnosa novih vrst,
- uporaba sadik z izboljšanimi genetskimi lastnostmi in vnos spremljevalnih organizmov (npr. mikorizne glive),
- uporaba odpornejših provenienc.

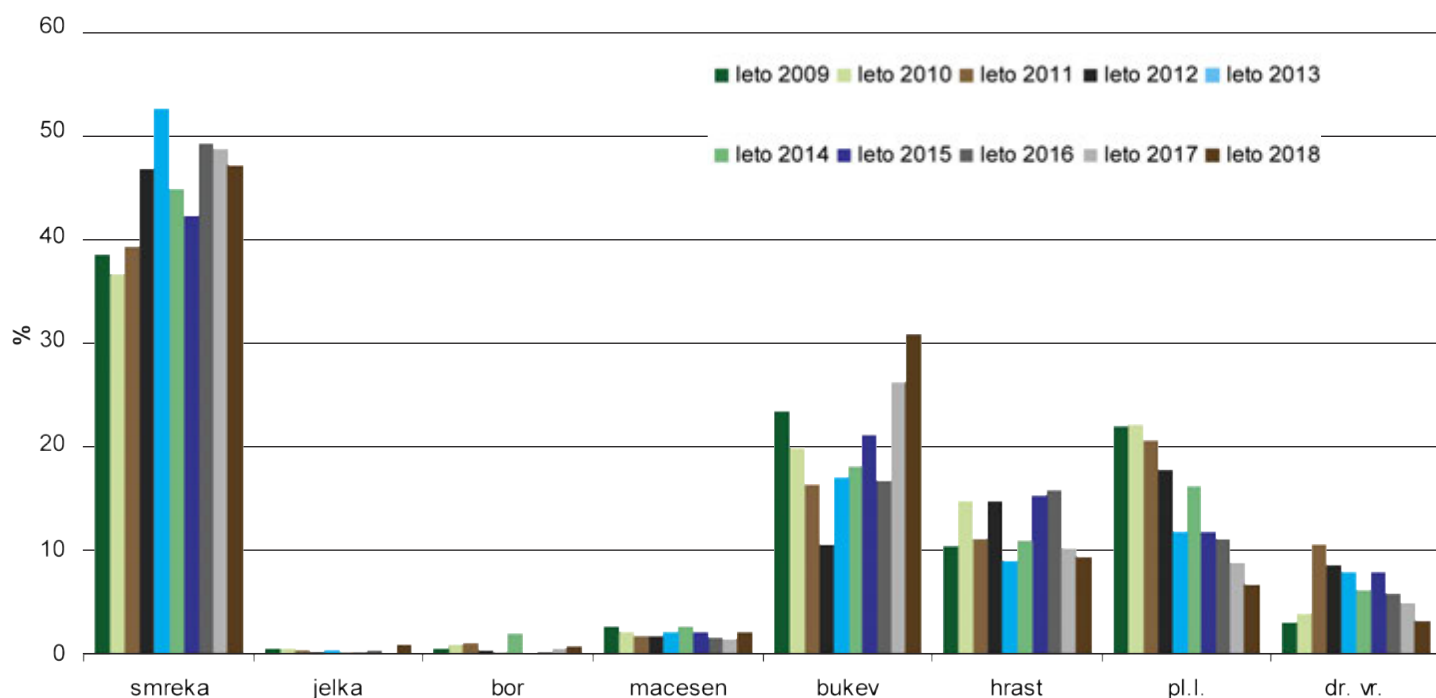
NEKAJ SLABOSTI UMETNE OBNOVE:

- visoki stroški (3000–5000 €/ha),
- neredni obrodi in težavna dobava sadik,
- zahtevnejši administrativni postopki,
- draga zaščita pred objedanjem in več nege,
- večja nevarnost uporabe neustreznega gozdnega reprodukcijskega materiala.

Še v 70. letih prejšnjega stoletja smo v Sloveniji na leto posadili okrog 7 milijonov gozdnih sadik, večinoma smreke. Pozneje je zaradi prevladujoče naravne obnove njihova poraba začela vztrajno upadati in dno dosegla leta 2014, ko smo porabili manj kot 0,5 milijona gozdnih sadik. V zadnjih letih obseg

Obseg izvedene umetne obnove v letih 2000–2018 ter primerjava z letnimi programi teh del za zasebne in državne gozdove (vključuje redno obnovo, obnovo pri sanaciji in obnovo nenaravnih enovrstnih gozdov) (vir: ZGS 2019)

Vrstna sestava sadik za obnovo s saditvijo od leta 2019 do leta 2018 (vir: ZGS 2019)

umetne obnove počasi spet narašča. Razlog za to je na dlani: po žledu in obsežnih napadih podlubnikov se je delež gozdov, ki jih ni bilo mogoče obnoviti po naravni poti, močno povečal. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije je bilo v letu 2018 za umetno obnovo skupaj posajenih 1.083.912 sadik, kar pomeni podvojitev v petih letih. Pri navajanju podatkov o obsegu umetne obnove v zadnjih letih pogosteje kot število sadik navajajo po-

vršino tako obnovljenih gozdov. Teh je bilo še leta 2014 samo 252 hektarjev, leta 2018 pa že 478 hektarjev. Od tega je bilo 186 hektarjev redne obnove in 292 hektarjev obnove pri sanaciji gozdov. V okviru zadnje je bila iz sredstev Programa razvoja podeželja (PRP) zagotovljena obnova s saditvijo od žleda in zaradi podlubnikov poškodovanih gozdov na območjih sanacije na 180 hektarjih. Povprečna gostota saditve je bila 2310 sadik na hektar.

Slab izkoristek razpoložljivih sredstev

Glede na letni program vlaganj v gozdove, ki vključuje tudi obnovo poškodovanih gozdov, je še vedno skrb vzbujajoč nizek delež (samo 68 %) realizacije načrtovanih del pri obnovi gozda s saditvijo. ZGS to pojasnjuje z dejstvom, da niso bila v celoti porabljena razpoložljiva sredstva PRP, saj je sprememba Uredbe šele v novembru 2018 omogočila

Pogozdovanje požarišča na Cerju na Krasu, ki so se ga 29. 2. 2020 udeležili študentje in zaposleni z Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire BF, zaposleni ZGS in Prosilva Slovenije. Foto: R. Brus

izvedbo del tudi po podlubnikih poškodovanih gozdov. Vendar dejstvo, da je bila poraba sredstev iz programa PRP prenizka tudi v letu 2019, kaže, da to morda ni edini razlog za zaostajanje izvedbe za načrtovano.

Brez dvoma je pomembno tudi dejstvo, da so administrativni postopki in zahteve pri porabi teh sredstev zahtevni in zapleteni, kar je marsikaterega lastnika že odvrnilo od njihove uporabe. Kakorkoli, program izkoriščenja nepovratnih sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in proračuna RS za dela za odpravo škode in obnovo gozdov poškodovanih zaradi žledoloma iz leta 2014 iz Programa razvoja podeželja (PRP 2014–2020) se v letu 2020 končuje in nujno bo poskrbeti, da bodo vsa sredstva v resnici porabljena. Poleg tega ostajajo težave tudi pri redni obnovi, saj zaradi odvisnosti od sprotnega vsakoletnega sprejetja državnega proračuna še vedno nismo našli učinkovite možnosti za naročanje sadik za več let vnaprej.

Vrstna sestava sadik

Po podatkih ZGS je bilo v slovenskih gozdovih leta 2018 skupno posajenih več kot 1 milijon sadik gozdnega drevja 26 različnih

drevesnih vrst. Podatek je sam po sebi razveseljiv, če pa strukturo porabljenih sadik pogledamo podrobneje, vidimo, da slika ni tako optimistična.

Delež smreke, ki je že nekaj časa najbolj problematična vrsta in za katero poudarjamo, da jo želimo umakniti s tveganih rastišč, še vedno narašča in pomeni skoraj polovico posajenih sadik. Razlogov za to je več, pomembni so na primer nizka cena smrekovih sadik, kar razmeroma malo obremeni državni proračun, ter preprosti postopki saditve, nege in zaščite sadik pred divjadjo, kar je zelo pomembno za lastnika gozda. Druga vrsta z naraščajočim deležem sadik, ta je že presegel 30 %, je bukev, katere delež v naših gozdovih že tako ali tako narašča brez pomoči umetne obnove. Kar pa bi nas moralo skrbeti in kar kaže, da pri prilagajanju vrstne sestave naših prihodnjih gozdov na spremenjene podnebne razmere še vedno nismo prešli od besed k dejanjem, pa je dejstvo, da so deleži vseh drugih vrst že več kot desetletje nerazumljivo nizki (jelka, bori) ali celo vztrajno upadajo (hrasti, plemeniti listavci in druge vrste). Vzroki za to so kompleksni in bi za razrešitev potrebovali

V soboto, 6. aprila, bi morala v Kočevski Reki, pri Uncu, v Medvodah in v Kidričevem potekati še tretja vseslovenska prostovoljska akcija obnove poškodovanih gozdov s sadnjo, ki jo SiDG organizira skupaj s partnerji. Nameravali smo posaditi za petino več sadik kot lani, saj smo pričakovali še več prostovoljcev kot prejšnji dve leti. Prav tako je akcijo prvič podprlo tudi več podjetij, ki so nameravala donirati sredstva za nakup sadik in se z zaposlenimi udeležiti naše akcije.

Toda zaradi razglašene epidemije koronavirusne bolezni smo morali akcijo odpovedati. Načrtujemo, da jo bomo izvedli v okviru jesenske sadnje.

Oddelek za odnose z javnostmi SiDG

širšo razpravo in usklajevanje večjega števila deležnikov. Vsekakor pa se bomo morali čim prej resno vprašati, ali je prihodnost našega gozda pametno tako močno nasloniti samo na dve nosilni drevesni vrsti, ki zdaj pomenita več kot tri četrtine posajenih sadik.

SiDG je zadnji dve leti organiziral vseslovensko prostovoljsko akcijo obnove gozdov s sadnjo, v okviru katere so prostovoljci vsako leto posadili po 10.000 sadik različnega drevja. Posnetek je iz Kočevja. Foto: Đuro Lukačević

Uporabljena literatura

Brus, R. 2016. Naši gozdovi po žledu. Proteus 76/3, s. 103–114.

Brus, R., Kutnar, L. 2017. Drevesne vrste za obnovo gozdov po naravnih motnjah v Sloveniji. Gozdarski vestnik 75, s. 204–212.

Grečs, Z., Kolšek, M. 2016. Naravne ujme vse bolj krojijo gospodarjenje z gozdovi. Gozdarski vestnik 74, 4, s. 185–202.

ZGS 2019. Poročilo Zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih za leto 2018. Zavod za gozdove Slovenija, 135 s.

Na območju Izole bomo posadili skoraj 3000 sadik hrasta

Tekst in foto: **Suzana Rankov**

S podpisom pisma o nameri in simbolno posaditvijo hrasta smo se v začetku februarja zavezali, da bomo skupaj z Občino Izola in raziskovalnim inštitutom InnoRenew v letu 2020 na območju izolske občine posadili 3000 sadik hrasta puhovca. In sicer naj bi na izolskih parkovnih površinah posadili okoli 200 večjih sadik, preostale pa bomo v času jesenske sadnje posadili v državnem gozdu nad Izolo.

Pismo o nameri je v imenu SiDG podpisal glavni direktor **Zlatko Ficko**, ki je sodeloval tudi na simbolični posaditvi prvih hrastov. Drugi podpisniki so bili župan Občine Izola Danilo Markočič, direktorica raziskovalnega inštituta InnoRenew CoE izr. prof. dr. Andreja Kutnar, ministrica za kmetijstvo dr. Aleksandra Pivec, minister za izobraževanje dr. Jernej Pikalo in direktor Komunale Izola Denis Bele.

Sadike bo zagotovil raziskovalni inštitut InnoRenew CoE. Direktorica inštituta je pojasnila,

da akcijo zasaditve dreves vidijo predvsem kot dolgoročno vlaganje v dobro skupnosti, v kateri delujejo. Inštitut se namreč pripravlja na gradnjo nove poslovne stavbe, ki naj bi bila največja lesena stavba v Sloveniji, in za donacijo 3000 dreves so se odločili, ker bodo za gradnjo objekta porabili 870 m³ lesa.

Zlatko Ficko je na novinarski konferenci poudaril, da se je SiDG akciji pridružil, ker podpiramo zelene projekte in razvojne ambicije lokalnih skupnosti in ker z akcijami ozaveščamo javnost

o pomenu gozdov in ohranjanju narave. V konkretnem primeru gre tudi za revitalizacijo malo donosnega sestoja gozda. Večja akcija saditve hrastov bo potekala oktobra in novembra na Baredih, na površini velikosti skoraj en hektar, ki so jo določili skupaj z Zavodom za gozdove Slovenije. Ob tem moramo posebej omeniti predvsem trud našega sodelavca **Andreja Lumbarja**, ki mu gre glavna zasluga, da je z ZGS ob pomanjkanju ustreznih površin našel in uskladił lokacijo za sadnjo v izolski občini.

**NA OBISKU PRI NAŠEM
POSLOVNEM PARTNERJU:
Kaja Zoran, Solis
Straža**

Resna po uspešna **zaradi veselja**

Pogovor: **Suzana Rankov**

Podjetje Solis Straža je uspešno družinsko podjetje z zavidljivim razvojem. Proizvajajo visokokakovostne proizvode iz smrekovega in jelovega lesa. Ti izdelki se uporabljajo v pohištveni industriji, stavbnem mizarstvu, konstrukcijah, pri izdelavi inženirsko lepljenih materialov. Začetki podjetja segajo v leto 1990, ko se je Jože Zoran odločil za samostojno pot v lesni panogi. Pogovarjali smo se z njegovo hčerjo Kajo Zoran, ki daje podjetju poseben zagon.

Katere vse dejavnosti opravljate na žagi?

Dejavnosti v našem lesnopredelovalnem obratu so razrez hlodovine, sušenje polizdelkov, skobljanje ter decimiranje lesa.

Opišite nam, prosim, svoje začetke?

Začeli smo kot »garažno podjetje«. Jože je dejavnost začel iz nič v domačem kraju, na domači kmetiji. Ves les, ki ga je predelal prvih nekaj let, je moral posekati sam, opraviti

spravilo do žage in razrez ter ročno zložiti deske na kamion za kupca.

Kako je vašo družino sploh zaneslo v to dejavnost?

Želja po samostojni podjetniški poti in veselje

djetja v žagarski panogi do dela z lesom

do dela z lesom sta Jožeta Zorana spodbudila k zagonu svoje obrti.

Ali drži, da ste odkupili del proizvodnje nekdanjega Novolesa?

Pred petimi leti smo se iz domače vasi preselili v prostore nekdanjega Novolesa. To nam je dalo možnost za razširitev in povečanje proizvodnih kapacitet.

Ste družinsko podjetje. Kako ste si razdelili odgovornosti?

Res je, smo tričlanska družina, ki je v celoti, z dušo in telesom, vpeta v delo podjetja. Vsak član je odgovoren za svoje področje. Seveda se vsa področja prepletajo in zato moramo vse večje izzive reševati skupaj. Smo močna ekipa in si med sabo prisluhnemo.

Pred dvema letoma ste izpeljali veliko investicijo v najsodobnejšo žago, zasnovano po modelu velikih nemških in avstrijskih žag. Nam lahko pojasnite, katero novo opremo ste umestili v obrat v Straži?

Za investicijo smo se odločili, da bi delo v proizvodnji potekalo s čim manj napora za naše sodelavce. Torej je bil velik del naše investicije avtomatizacija in digitalizacija delovnih procesov. Avtomatski prevzem hlodovine in avtomatski razrez desk po širini sta bili glavni investiciji pred dvema letoma. Glede na današnje razmere smo veseli, da smo investicijo izpeljali še pred koronakrizo in da zdaj stroji nemoteno obratujejo. V današnjih časih se najverjetneje ne bi odločili za take investicije.

V čem je posebnost vaše žage? V čem so njene glavne prednosti?

Posebnost naše žage je, da je fleksibilna in hitro prilagodljiva tržnim razmeram. V evropskem merilu smo butični obrat, ki se lahko pohvali z visokokakovostnimi izdelki.

Za koliko ste po zagonu nove žage povečali količino razžagane hlodovine in za koliko ste povečali število zaposlenih?

Proizvodnjo smo povečali za 50 %, število zaposlenih pa za 13 %. Kapaciteta se s specializacijo zaposlenih povečuje.

Ali vaša žaga dela s polno zmogljivostjo ali ste pri povečevanju zmogljivosti previdni? Zakaj?

Žaga še ne obratuje s polno zmogljivostjo. Kapaciteto povečujemo postopoma. Seveda je v teh časih težko govoriti o povečevanju proizvodnje, saj je pred nami očitno gospodarska recesija.

Kako ste za uporabo nove tehnološke opreme usposobili delavce?

Šolanje naših zaposlenih je potekalo pri proizvajalcih opreme v Nemčiji, Avstriji in Italiji. Nove proizvodne linije načrtujemo skupaj z našimi sodelavci, s katerimi obiskujemo tehnične sejme po Nemčiji in Avstriji, zaradi česar so še dodatno motivirani, da »rojstvo« nove linije poteka s čim manj krči.

Se strinjate, da je žagarstvo kapital-sko zelo zahteven posel?

Žagarska panoga je kapital-sko izredno intenzivna panoga. Tukaj ne gre zanemariti vsega kapitala, ki je vezan s surovino, zalogo nedokončane in dokončane proizvodnje, plačilnimi roki ... Prav to je ena izmed največjih ovir za vstop v to panogo.

Je lahko tudi visoko dobičkonosen posel, in če da, pod kakšnimi pogoji?

Resna podjetja v žagarski panogi so uspešna zaradi veselja do dela z lesom in ne zaradi pričakovanj po velikih dobičkih. Preden žagarski obrat obrodi sadove, sta potrebna večletno vztrajanje in angažiranje lastnika skupaj s sodelavci. Brez odrekovanja ne gre.

Zdi se, da ste ravno vi zaslužni za preporod vaše žage. Po študiji eko-

nomije v Rotterdamu in magisteriju iz lesarstva v Bielu v Švici ste dve leti delali v prodaji največje žage na svetu Binderholz. Katere izkušnje, ki ste jih dobili v tujini, se vam zdijo najpomembnejše – strokovna znanja, način dela, poznanstva ali kaj drugega?

Recept za »preporod« naše žage je kombinacija večletnih izkušenj lastnikov Jožeta in Betke Zoran z mojim znanjem in pogledi iz tujine. Eno brez drugega ne bi funkcioniralo. V tujini sem se naučila ogromno: od načina dela do komunikacije s strankami in dobavitelji, o tehnologiji state-of-the-art.

Ali ocenjujete, da so ravno izkušnje iz tujine vaša ključna primerjalna prednost pred večino drugih žagarskih podjetij v Sloveniji?

S pomočjo mojega znanja se je naše podjetje lahko specializiralo za nekatere proizvodne programe, ki jih prej ni imelo. Ti programi se najverjetneje razlikujejo od programov naših tekmecev v panogi na Slovenskem.

Večino izdelkov izvozite. Kateri so vaši najpomembnejši trgi in kako se vam je uspelo prebiti nanje?

Svoje izdelke izvažamo na trge Evrope, Afrike in Azije. Na tuje trge prodiramo z vrhunsko kakovostjo izdelkov. Kupcem smo sposobni ponuditi večji izbor izdelkov kot naši tekmeči po Evropi in v krajšem času. Čedalje več izdelkov pa prodamo tudi na domačem trgu. Zaznali smo porast povpraševanja po lame-lah za lepljene nosilce v naši bližini.

Nam lahko zaupate, kakšne so razlike med temi trgi, npr. med kitajskim in arabskim trgom?

Razlike so že v načinu komunikacije, kulturi in veri.

Sodelavec mi je, ko sem se pripravljala na ta intervju, rekel, da pravite, da ni težko prodati izdelka, ampak ga proizvesti. Menda radi rečete, da ima vsak vaš hlod pet potencialnih kupcev. Nam lahko to pojasnite?

Hlod »filiramo« v različne izdelke, tako da vsak kupec prejme rez in kakovost, ki jo naroči. Kot mesar, ki kravo proda za pljučno, flam in kosti – vsak del posebej različnim kupcem. Tako je tudi pri lesu. Zgodi se, da ima en hlod sedem različnih strank v petih različnih državah. Zato je zelo pomembno planiranje proizvodnje in poznavanje različnih trgov. V časih korone pa se je trditev, da izdelkov ni težko prodati, malce spremenila. Vse težje je prepričati stranko za nakup.

Ali se v zadnjih letih pri prodaji srečujete s kakšnimi težavami? Se trg zapira? Je preplavljen s poceni lesenimi izdelki?

Poceni izdelki so masovno prisotni na trgu, saj se spoprijemamo z veliko ponudbo surovine, ki jo je poškodoval lubadar v srednji Evropi. To seveda niža ceno izdelkov v naši panogi. Veliko trgov se v času koronavirusa zapira zaradi ukrepov, kot so policijska ura, omejeno gibanje prebivalstva oz. karantena. Največja težava sta negotovost in špekulacija na kupčevi in prodajalčevi strani.

V zadnjih letih je bil trg v srednji Evropi, ne samo Sloveniji, zaradi naravnih ujm in gradacije podlubnikov preplavljen z gozdnimi lesnimi sortimenti iglavcev. To razmerje se bo, če seveda ne bomo pričali novim naravnim ujmam, moralo spremeniti

v prid listavcem. Ali je to za vas lahko problem?

Tega dejstva nismo zanemarili pri planiranju linij, ki smo jih postavili pred dvema letoma. Z našo tehnologijo smo zmožni predelovati tudi listavce.

Ali les kupujete tudi v tujini? Kolikšen delež v predelavi pomeni les iz slovenskih gozdov?

Les kupujemo tudi v tujini (Italija, Avstrija, Češka ...). To je del, ki nam ga ne uspe kupiti na domačem trgu. Seveda pa največji del surovine kupimo doma. Ponosni smo, da je SiDG eden izmed naših največjih dobaviteljev surovine.

Kako pomemben partner je za vas SiDG? Katere so najpomembnejše prednosti sodelovanja s SiDG?

Velika prednost sodelovanja s SiDG je, da se nanj lahko zanesemo, dobava je sukcesivna, komunikacija poteka dobro ... Torej lahko zelo dobro načrtujemo proizvodnjo in nadaljnjo predelavo. Tudi v prihodnje se veselimo takšnega in še večjega sodelovanja s SiDG kot do zdaj.

Konec leta se bodo na SiDG iztekle dolgoročne prodajne pogodbe. Kaj si želite za naprej? Bi si želeli kakšnih sprememb v razpisu?

Za naprej si želimo še povečati obseg poslovanja s SiDG in s tem zagotoviti količine hlobovine. Dolgoročne pogodbe so zelo pomembne za osnovo našega poslovanja, za načrtovanje nabave. Želeli bi si, da bi postopki sklepanja pogodb potekali z manj birokracije.

Na deklarativni ravni že nekaj let velja, da država spodbuja gozdnolesne verige. Ste za svoje investicije prejeli kakšne spodbude države? Če da, v kolikšni višini in katere vrste spodbud? Če ne, zakaj ste izpadli?

Vse investicije izvajamo z lastnim in dolžniškim kapitalom, brez pomoči države. Na raz-

pisih na ni uspelo, ker nismo ustrezali razpisnim pogojem.

Ko je škotski investitor napovedal, da bo v Sloveniji postavil veliko žago, so vaši kolegi žagarji opozarjali, da bi morala država z enakimi vatli upoštevati tudi domače investitorje. Se s tem strinjate?

Ja, strinjali smo se, da morajo pravila igre veljati za vse enako, sicer ima preferirano podjetje subvencionirano konkurenčno prednost s strani države. Izdelki na trgu pa se prodajajo po tržnih cenah. Posledično bi drugi proizvajalci postali nekonkurenčni v primerjavi s tem podjetjem. Strinjam pa se, da konkurenca mora biti in da je BSW zagotovo zdravo in dobro podjetje ter ga v Sloveniji pozdravljamo, toda pod enakimi pogoji, kot jih imamo preostali žagarji.

Za konec vas moram še nekaj vprašati. Kako je mogoče, da podjetje, ki večino svojih izdelkov izvozi in katerega ključna prednost v primerjavi s konkurenco je uspešna prodajna funkcija, nima delujoče spletne strani? Kako vas najdejo kupci in preverijo, kdo je Solis?

Spletna stran bo v kratkem vzpostavljena. Solis pa gre ta čas od ust do ust.

Je temu, da ste družinsko podjetje in da dihate s podjetjem, mogoče pripisati to, da se kljub velikim investicijam v proizvodnjo niste odločili za gradnjo nove poslovne stavbe? V Sloveniji se podjetja, tudi srednja in majhna, kar rada postavijo tudi z lepimi poslovnimi prostori ...

Naši poslovni prostori so skromni, toda na lokaciji, ki ti jo lahko zavidava vsak: ob prelepi reki Krki. Vse stranke so se pri nas vedno zelo dobro počutile, kar pa je najpomembnejše. Gradnja novih prostorov je v načrtu. Pred tem pa še veliko drugega, pomembnejšega.

Začenja se triletni projekt Natura Mura

Po letu dni napornega usklajevanja med partnerji je luč sveta v začetku tega leta ugledal skupni projekt Natura Mura.

K projektu nas je povabil Zavod RS za varstvo narave (ZRSVN) OE Maribor. Projekt naslavlja ključne izzive ohranjanja narave in zagotavlja vzpostavitev ekosistemskih storitev na celotnem poplavnem območju reke Mure. Spremenjene hidro-morfološke razmere reke, prihajajoče klimatske spremembe, intenzifikacija rabe poplavnega prostora, pojav tujerodnih invazivnih vrst in bolezni, opuščanje rabe ekstenzivnih travnišč in razni nekontrolirani posegi so pripeljali do porušanja naravnega ravnotežja.

Tekst: **Daniel Zorko**

Zaradi prejšnjih posegov v reko in njen poplaveni prostor ter neustrezno upravljanje je večina kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov območja Natura 2000 Mura danes v slabem ohranitvenem stanju, ki se bo brez ustreznega ukrepanja še slabšalo.

Ključni cilji projekta

Z aktivnostmi projekta ciljamo na doseganje ugodnega ohranitvenega stanja vrst in habitatnih tipov območja Natura 2000 Mura, obenem pa je izvedba aktivnosti skladna tudi s cilji trajnostnega razvoja Biosfernega območja Mura, ki so ga v UNESCO razglasil v letu 2018. Območje, ki vključuje največji kompleks ohranjenih poplavnih ravnic v Sloveniji, kjer je preplet naravnih dejavnikov in človeške dejavnosti ustvaril unikatno kulturno rečno krajino, prav tako pomeni eno od največjih in najbolj ohranjenih poplavnih gozdov v Sloveniji. Predvideni ukrepi bodo hkrati z doseganjem naravovarstvenih ciljev pripomogli tudi k doseganju drugih okoljskih in gospodarskih ciljev, katerih doseganje je odvisno od ekološkega stanja reke Mure in njenega poplavnega sveta.

Projekt začnemo v tem letu in bo trajal do jeseni leta 2023. Nosilec projekta je ZRSVN OE Maribor, drugi partnerji pa so SIDG, DRSV, ZGS, Občina Velika Polana in Razvojni center Murska Sobota.

Projekt se financira iz Kohezijskega sklada EU in v sofinanciranju Republike Slovenije. Celotna vrednost projekta je 5.452.055 evrov, za izvajanje in organizacijo del v gozdarstvu pa je namenjeno 866.916 evrov. Vsa

Vir: Wikipedija

Za nižinskega urha (*Bombina orientalis*) je ključni habitat poplavno območje reke Mure s stalnimi mlakami in mrtvicami. S projektom jim izboljšujemo ekosistem.

gozdarska dela na terenu bo kot projektni partner prevzelo naše podjetje. S sodelovanjem kot partner projekta si bomo pridobili tudi reference, ki so bistvene za prijavo na razne projekte EU.

Natura Mura in gozdarstvo

Gozdovi so zaradi sprememb hidro-morfološkega režima območja, lege sredi intenzivne kmetijske krajine, podnebnih sprememb in drugih dejavnikov marsikje v slabem stanju z nadaljnjimi negativnimi obeti. Upad podtalnice ter zaustavljeni procesi naravne rečne dinamike so pomemben razlog za sušenje rastišč poplavnih gozdov in

pomanjkanje naravnih pogojev (pionirskih tal) za njihovo naravno pomlajevanje.

Problem obnove v nižinskih gozdovih je močan zeliščni in grmovni sloj, intenzivne zelne vegetacije različnih tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst, razdrobljenosti kar povzroča velika vlaganja in negovalna dela. Naravna obnova je povsem onemogočena. V mladih razvojnih fazah je potrebno kar nekaj vlaganj, da prerasteta mladje in gošča v letvenjak.

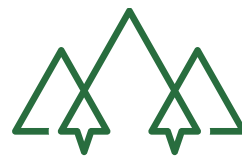
V zadnjih desetletjih so se na območju Pomurja, predvsem v predelu nižinskih gozdov, pojavile različne agresivne tujerodne glive, ki povzročajo odmiranje nekaterih nosilnih drevesnih vrst, kot so hrast dob, črna jelša, jeseni, bresti. Posebno agresivna je **Fitoftora alni** (jelševa sušica), ki se je razmnožila zaradi obsežnih poplav leta 2015. Spada med glivolike alge, širi pa se s pomočjo vode. Trenutno je napadenih približno 50 ha jelševih sestojev.

Obnova strukture poplavnih gozdov

Gozdni habitatni tipi ob reki Muri so obsežni poplaveni gozdovi, cilj aktivnosti projekta na tem območju pa je obnova strukture in funkcije poplavnih gozdov ter s tem zagotovitev pogojev za dolgoročno trajnostno rabo naravnega vira lesa.

Neposredni ukrepi, namenjeni vzdrževanju in obnovi poplavnih gozdov ob reki Muri, so: obnova gozdnega habitatnega tipa 91E0 (obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja) z nadomestitvijo območij zrelih nasadov klonskih topolov in območij z invazivnimi rastlinskimi vrstami ter izvedba poskusnih ukrepov naravnega pomlajevanja, obnova gozdnega habitatnega tipa 91F0 (poplavni hrastovo-jesenovi-brestovi gozdovi), ki bodo nadomestili območja zrelih nasadov klonskih topolov, ter izvedba poskusnih ukrepov naravnega pomlajevanja, obnova poplavnega gozda na območju posušenega jelševskega sestoja na območju Banute. Predvidena je obnova 10 ha umirajočih jelševih sestojev.

S partnerskim sodelovanjem v takšnih projektih SIDG kot odgovorno podjetje sporoča, da nam ni vseeno za ohranjanje narave, da skrbimo za celovitost in medsebojno povezanost ekosistemov in da bomo tudi v prihodnje skrbeli za dobro slovenskih gozdov in narave. Sporočamo, da nam je mar tudi za nižinskega urha (*Bombina orientalis*).

Delovanje SiDG

v zaostrenih razmerah trga v letu 2020

Tekst: **Janez Zafran**

Razmere na širšem evropskem trgu gozdnolesnih sortimentov (GLS) v prvih mesecih letošnjega leta žal ne kažejo na optimistično pričakovanje pri prodaji in še zlasti ne pri cenovnih trendih. Problem sanacije poškodovanih gozdov se nadaljuje, obsežnim površinam zaradi podlubnikov prizadetih gozdov so se v letošnji zimi pridružili še novi vetrolomi in snegolomi. Trenutna ocena obsega opravljene sečnje poškodovanih gozdov v letih 2018 in 2019 v Avstriji, Italiji, Nemčiji, Švici in na Češkem znaša 118 milijonov m³. Žal se bo ta trend nadaljeval tudi leta 2020, še posebno v Nemčiji in na Češkem. Samo v čeških državnih gozdovih je letos predviden posek smreke v višini 14 milijonov m³, kar pa že ima tudi konkretne posledice na slovenskem trgu GLS zaradi povečanega uvoza hlodovine.

Vpliv razglasitve epidemije bolezni SARS-CoV-2

Z razglasitvijo epidemije virusne okužbe SARS-CoV-2 (COVID-19) v Sloveniji ter drugih evropskih državah in celotnega sveta je zaostritev razmer na trgu GLS dobila še novo dimenzijo. V drugi polovici marca so se zaprle tako rekoč vse prodajne poti za žagani les, kar torej pomeni zaustavljanje primarne predelave lesa v vseh segmentih. Proizvodnjo so močno omejila ali zaustavila žagarska podjetja pa tudi predelovalci drugega okroglega lesa slabše kakovosti (les za celulozo in plošče).

Podatki po posameznih državah so različni, zagotovo pa je več kot polovica predelovalnih obratov močno omejila svojo proizvodnjo. Podobne razmere imamo tudi v Sloveniji in posledice občutimo tudi v družbi SiDG. V zadnjem tednu marca smo prejeli odpovedi dobav GLS za april od kar 59 naših kupcev. Razmere se resnično vsak dan spreminjajo, vendar za april načrtujemo vsaj 40 % manjši obseg prodaje, kot velja za običajne razmere v spomladanskih mesecih. Takšna drastična zaostritev razmer v prodaji GLS je zahtevala tudi hitro reakcijo oziroma prilagoditev same družbe.

Spremembe pravil prodaje

Zaradi nastalih razmer oziroma zaradi razglašene epidemije je SiDG z namenom blažitve posledic ukrepov za preprečevanje širjenja in odprave virusne okužbe ter ohranitve stabilnosti trga GLS in primarne predelave lesa v Republiki Sloveniji leta 2020 pripravil ustrezne ukrepe. Ti se nanašajo na začasno spremembo Pravil družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov, vključujejo pa nujne spremembe glede izvajanja prodaje GLS na javnih dražbah,

pri neposredni prodaji in prodaji po dolgoročnih prodajnih pogodbah.

Ključni poudarki ukrepov

Odpravlja se količinska omejitev pri sklepanju pogodb v okviru neposredne prodaje, ki bi v času splošnih izrednih razmer in tudi hitro spremenljivih razmer na trgu GLS omogočala predelovalcem zadostno količino in strukturo lesa, hkrati pa zmanjševala tveganje za SiDG z možnostjo hitrega prilagajanja trenutnim tržnim razmeram. Z začasnim ukrepom se zagotovi iz-

razito večja prilagodljivost na tržne razmere, ki je v danih razmerah nujna tako za družbo SiDG kot potencialne kupce oziroma primarne predelovalce lesa. Za neposredno prodajo se oblikujejo mesečni ceniki, ki temeljijo na konkretnih tržnih razmerah v Sloveniji.

Z začasnim ukrepom se predlaga tudi možnost povečanja prodaje GLS na podlagi veljavne dolgoročne pogodbe do največ 80 % predelovalnih kapacitet kupca v letu 2020. S tem ukrepom se bo družba SiDG bistveno bolje prilagajala morebitnim potrebam posameznega kupca, če mu bodo razmere na trgu omogočile nadaljevanje ali povečanje obsega predelave, hkrati pa se bo presežek GLS usmerjal neposredno k predelovalcem lesa.

Določa se možnost dodatne korekcije cen za dolgoročne pogodbe v morebitnih izrednih razmerah na trgu. Trenutni sistem določitve cen za dolgoročne pogodbe tega ne omogoča, saj temelji na prejšnjih gibanjih cen GLS avstrijskega statističnega urada in se ne more prilagajati trenutnim razmeram. V izrednih razmerah, ko posamezne države sprejemajo različne ukrepe za pomoč svojemu gospodarstvu, je oblikovanje cen na podlagi trendov v sosednjih državah nesmiselno ali celo škodljivo.

Uveljavitev že aprila?

Predlagana dopolnitev Pravil prodaje je pripravljena kot sklop izrednih ukrepov v času epi-

Priprava na nov razpis za sklepanje dolgoročnih pogodb

Pred razglasitvijo epidemije in zaostritve razmer na trgih GLS je bila priprava novega razpisa za dolgoročne pogodbe ena od naših priorit. Večina sedanjih dolgoročnih pogodb se izteka v začetku leta 2021, zato bo kljub zaostrenim razmeram nujno, da se aktivnosti nadaljujejo in nov razpis bo objavljen že letos.

Priprave oziroma dopolnitve pravil za dolgoročne pogodbe tečejo že od lanske jeseni. Zelo dobro smo sodelovali z Gospodarsko zbornico Slovenije, Združenjem lesne in pohištvene industrije pri pripravi kriterijev za sklepanje dolgoročnih pogodb. Nameravane spremembe in dopolnitve smo predstavili tudi Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije, Odboru žagarjev.

Dopolnjeni kriteriji

Za vse dogovorjene dopolnitve pripravljamo spremembo Pravil družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov, ki jo bomo posredovali v sprejem Vladi RS po odpravi izrednih razmer.

Ključni poudarki pri kriterijih za sklepanje dolgoročnih pogodb so:

- Ohranjamo sistem centroidov kot načina dodelitve GLS.
- Vključujejo se dodatni kriteriji (investicije, stopnja predelave, dodana vrednost ...).
- Pri oblikovanju cenika ukinjamo povezavo z referenčnimi statističnimi uradi, ceniki se pripravljajo na podlagi tržnih razmer v Sloveniji.
- Ceniki veljajo za posamezen mesec ali kvartal, ukinjajo se poračuni.

Pogodbe spet triletn

Objavo novega razpisa za dolgoročne prodajne pogodbe načrtujemo pred jesenjo, količine pa še niso dorečene. Pri tem sodelujemo z Zavodom za gozdove Slovenije, ki pripravlja nove gozdnogospodarske načrte območij za obdobje 2021–2030, in bo v njih določil tudi možni posek v državnih gozdovih. Trenutno ocenjujemo, da bomo lahko v razpis vključili vsaj 800.000 m³ različnih gozdnolesnih sortimentov. Zaradi resnično negotovih in spreminjajočih se razmer v gozdovih in predvsem pogostih ujm bomo tudi ta razpis omejili na tri leta.

demije, zato bodo na Vladi RS obravnavana priorit. Pričakujemo njihovo uveljavitev že v drugi polovici aprila, veljala pa bodo do konca leta 2020.

Trenutne napovedi glede hitrosti okrevanja lesnopredelovalne industrije niso najboljše. Primarna predelava lesa ni ključna panoga v gospodarstvu, ki bi bila nujna za čimprejšnjo normalizacijo življenja ljudi, zato bo ponovna vzpostavitev obsega delovanja pred epidemijo zahtevala več časa. Resen zagon predelave lesa lahko pričakujemo šele konec poletja.

Kakšna je kakovost lesa v slovenskih gozdovih?

Tekst: **dr. Luka Krajnc,**
dr. Polona Hafner,
doc. dr. Jožica Gričar,
doc. dr. Primož Simončič
(Gozdarski inštitut Slovenije)

V luči obračunavanja emisij toplogrednih plinov t. i. referenčne vrednosti za gospodarjenje z gozdovi bi se lahko zgodilo, da bi EU z delegiranim aktom napovedala nižjo raven poseka za obdobje 2021–2030, kot je realna sečnja, oziroma nižjo od optimalne za Slovenijo. Uredba LULUCF namreč narekuje izračun referenčne vrednosti poseka po metodologiji z referenčnim obdobjem med letoma 2000 in 2009, ko smo v Sloveniji sekali približno 40 % prirastka.

Vpliv podnebnih sprememb

S podnebnimi spremembami se povečuje pogostost pojavljanja izrednih vremenskih dogodkov, s tem pa bo rasla tudi količina sanitarnega poseka in hkrati njegov delež v celotnem poseku. Sanitarni posek praviloma vsebuje precej poškodovanih debel in torej nižji delež lesa visoke kakovosti. Obseg redne sečnje bo količinsko čedalje bolj omejen, zato je za zagotavljanje kakovostnega lesa za lesnopredelovalno industrijo treba poiskati nove rešitve. Ena od možnosti je povečanje deleža lesa visoke kakovosti v redni sečnji, saj se tam skriva največja dodana vrednost. To lahko dosežemo s selektivnim izborom kakovostnih dreves za posek ali z intenziviranjem gospodarjenja na rastiščih z že obstoječo višjo kakovostjo lesa, kar bi vključevalo tudi izvajanje negovalnih ukrepov na najkakovostnejših rastiščih.

Kakovost vhodne surovine določa njeno končno uporabnost in namembnost izdelkov. To še posebno velja za les in lesne izdelke, saj je les izrazito nehomogen material. Spremljanje kakovosti lesa se začne v gozdu. V gospodarskem gozdu brez zunanjih omejitev (npr. bolj poudarjena rekreacijska vloga ...) je kakovost lesa namreč odvisna od prejšnjih gozdnogojitvenih ukrepov in naravnih danosti oziroma omejitev rastišča.

Kako ovrednotiti kakovost lesa na ravni sestoja

Kako torej ločiti višje kakovostne sestoje od tistih z nižjo kakovostjo? Je to povezano z volumenskimi prirastki, tarifami, zunanjim videzom debel ...? Enoznačnega odgovora ni, saj je odvisen od drevesne vrste ter definicije kakovosti. V splošnem se največ lesa razžaga v lesene elemente, njihova kakovost pa je odvisna od

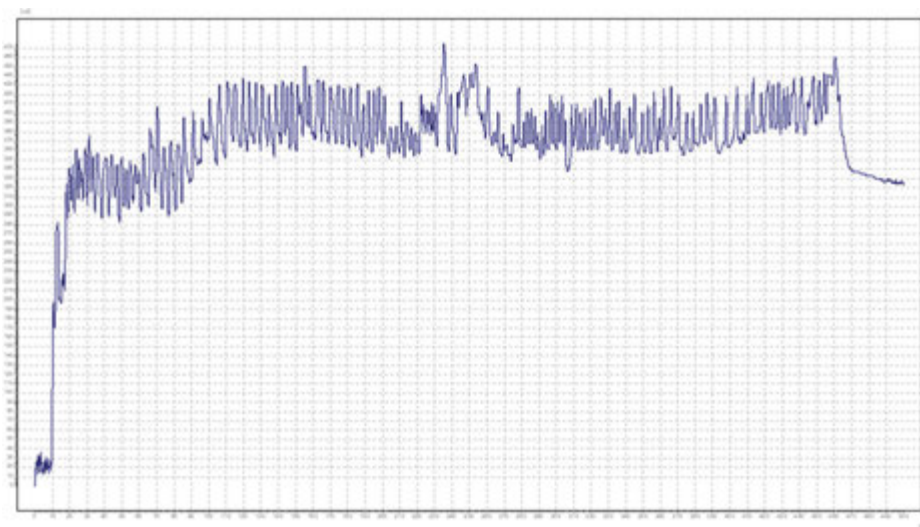
V okviru podnebne in energetske politike se je EU zavezala, da bo do leta 2030 zmanjšala emisije toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v trgovanje z emisijami toplogrednih plinov, za 30 % v primerjavi z letom 2005, do leta 2050 pa naj bi EU postala podnebno nevtralna (Uredba (EU) 2018/842). Z uredbo za boljšo zaščito in upravljanje zemljišč in gozdov so emisije toplogrednih plinov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF; Uredba (EU) 2018/841) vključene v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030.

Sveder rezistografa, naprave za merjenje gostote

treh ključnih lastnosti lesa: gostote, upogibne trdnosti in elastičnega modula, pri čemer so višje vrednosti kazalnik višje kakovosti lesa. Zunanji videz debela je relativno nezanesljiv kazalnik teh treh lastnosti, saj se lahko debela brez vidnih napak zelo razlikujejo v lastnostih lesa. Hkrati na rast dreves močno vplivajo spremenjeni okoljski dejavniki, ki so posledica globalnega segrevanja. V povezavi s tem lahko v splošnem pričakujemo boljše rastne razmere in s tem višje prirastke v večini sestojev. Pri iglavcih so širše branike povezane z manjšo gostoto lesa, pri nekaterih listavcih (npr. hrasti) pa je ta odnos ravno obraten. Tako lahko v splošnem

pričakujemo upad gostote lesa pri iglavcih, s tem pa tudi manjše količine vezanega ogljika. Kako torej ovrednotiti kakovost lesa na ravni sestaja?

Primer proučevanja kakovosti lesa

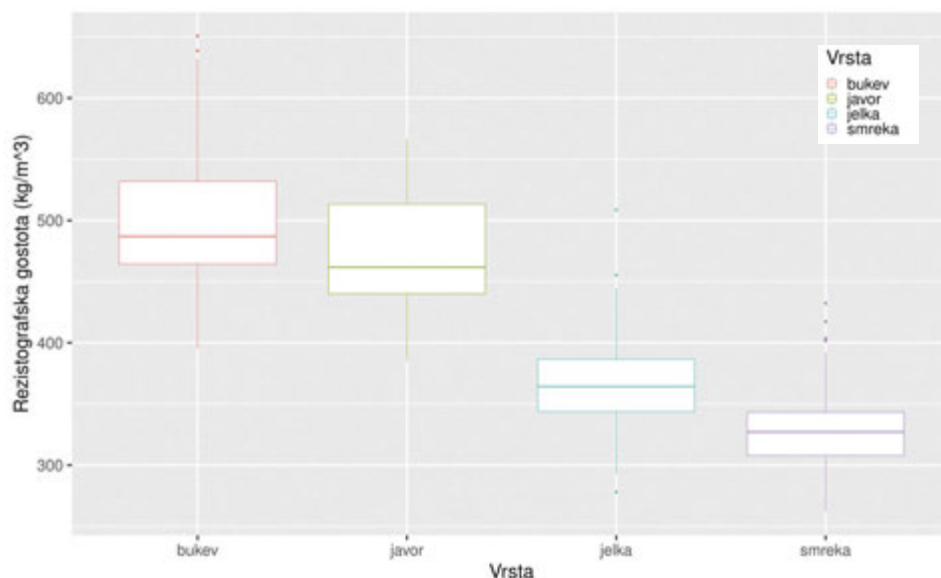
Kot pozitiven zgled sodelovanja gozdarske in lesarske stroke predstavljamo delne rezultate projekta WOOLF (www.projekt-woolf.si), pri katerem je Gozdarski inštitut Slovenije zadolžen za pregled razpoložljivosti drevesnih vrst in ovrednotenje vpliva rastiščnih dejavnikov na rast in kakovost lesa. V okviru projekta bo pripravljena prva baza podatkov o kakovosti lesa različnih drevesnih vrst z različnih rastišč v Sloveniji. Vzorčenje izbranih drevesnih vrst v soglasju s SiDG poteka v državnih gozdovih. Po končanem vzorčenju in obdelavi podatkov bomo rezultate raziskave predstavili vsem zainteresiranim.

Ovrednotenje kakovosti lesa na terenu poteka z uporabo rezistografa, tj. naprave, ki s pomo-

ŠTEVILO IN PRSNI PREMER VZORČENIH DREVES PO POSAMEZNIH VRSTAH:

Vrsta	Število	Premer – povprečje in razpon [cm]
bukev	264	38 (16–89)
javor	19	39 (25–65)
jelka	87	42 (10–101)
smreka	249	48 (18–88)

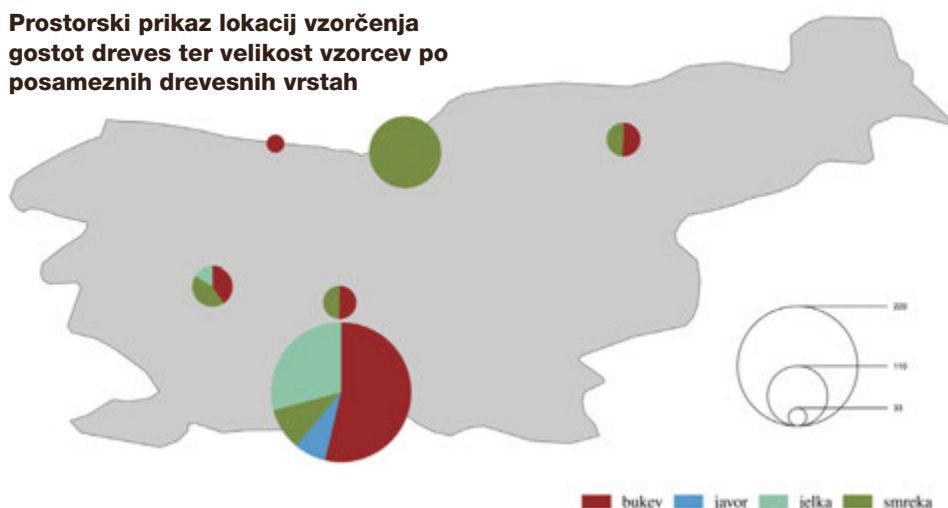
Izmerjene gostote lesa po drevesnih vrstah

VZORČENJE SMO RAZDELILI V DVA SKLOPA PO DREVESNIH VRSTAH:

- vzorčenje drevesnih vrst, ki so trenutno najbolj zastopane v lesni zalogi, in
- vzorčenje tujerodnih drevesnih vrst, ki so že prisotne v Sloveniji v drevesni sestavi (npr. duglazija, robinija ...).

Prostorski prikaz lokacij vzorčenja gostot dreves ter velikost vzorcev po posameznih drevesnih vrstah

čjo vrtnanja z zelo tankim svedrom izdelata natančen gostotni profil lesa za posamezno drevo in omogoči presojo kakovosti na ravni posameznih dreves.

Prečni gostotni profil lesa za naključno izbrano smrekovo drevo

Gostota lesa je eden izmed glavnih kriterijev kakovosti lesa, saj močno vpliva tudi na njegove druge lastnosti. Meritve se izvajajo na že odkazanih drevesih, da ne pride do razvrednotenja sortimentov zaradi morebitnega razbarvanja lesa na kraju meritve. Rezistograf izmeri relativno vrednost gostote, zato prikazane vrednosti niso neposredno primerljive z obstoječimi podatki. Možna pa je dodatna umeritev in s tem določitev pravih vrednosti, ki bodo v našem primeru znane do konca letošnjega leta.

Do začetka marca 2020 smo izmerili gostoto približno 600 dreves bukve, javorja, smreke in jelke. Vzorec teh drevesnih vrst na višjih nadmorskih višinah je večinoma končano, dodatne meritve pa bomo opravili na nižinskih rastiščih.

Vpliv večje gostote listavcev na izračune vezanega ogljika

Največjo gostoto smo izmerili v bukovih in javorjevih drevesih, sledita jelka in smreka. Razli-

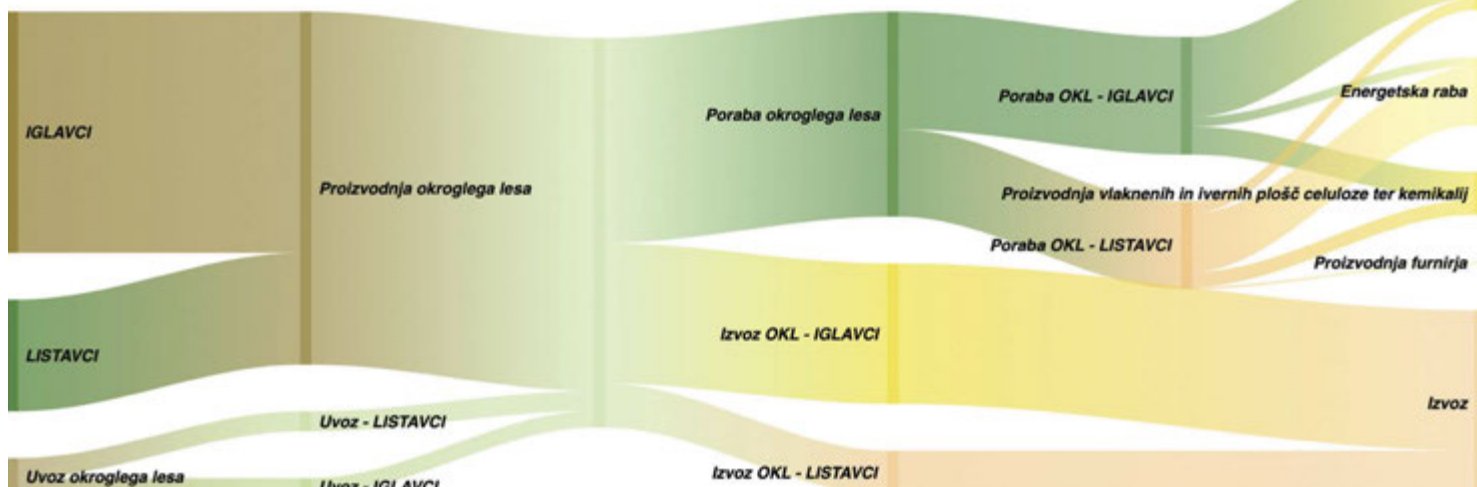
ka med gostoto smreke in bukve znaša približno 50 %, kar ima lahko pomembne posledice pri obračunavanju vezanega ogljika. Gostota se značilno spreminja tudi z nadmorsko višino, a potrebujemo več meritev na nižinskih rastiščih za dejansko ovrednotenje razlik. Predstavljeni rezultati nam bodo omogočili boljše razumevanje povezanosti med kakovostjo lesa in (rastiščnih) dejavnikov, ki nanjo vplivajo. To bi lahko vodilo do bolj usmerjenega in intenzivnejšega gospodarjenja v gozdovih z višjo kakovostjo lesa in višjo dodano vrednostjo zaradi višje kakovosti lesa.

Raba lesa za energetske namene

Tekst: **mag. Mitja Piškur**

S predelavo lesa vplivamo na zmanjševanje emisij toplogrednih plinov preko skladiščenja ogljika v lesnih izdelkih, pripomoremo k manjšim emisijam pri proizvodnji izdelkov iz lesa glede na druge materiale in z energetske rabe nadomeščamo fosilna goriva. Z vidika rabe lesa je najpomembnejši vir surovin okrogli les (gozdni lesni sortimenti). Vpogled v relativna razmerja med proizvodnjo, zunanjo trgovino in rabami omogoča grafični prikaz tokov lesa.

Tokovi okroglega lesa v letu 2018

Vir: Gozdarski inštitut Slovenije (WoodChainManager)

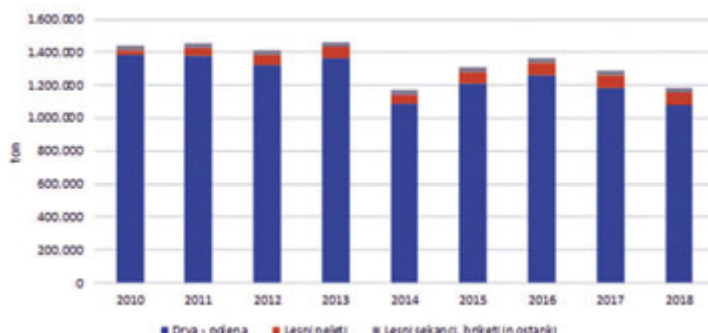
V obdobju pred ujmani je bilo razmerje med predelavo, izvozom in rabo za energetske namene približno v enakih deležih. Leta 2018 je zaradi povečanega obsega proizvodnje okroglega lesa (predvsem zaradi sanacije vetroloma) prevladoval izvoz nepredelanega lesa v tujino. V prikazu so nekoliko podcenjene količine lesa za energetske rabe, saj

Viri lesa za energetske namene

Največ lesa za energetske namene izvira iz redne gozdne proizvodnje (les slabše kakovosti listavcev in v manjšem obsegu iglavcev). Čedalje pomembnejši viri za energetske rabe so lesni ostanki, ki nastanejo pri predelavi

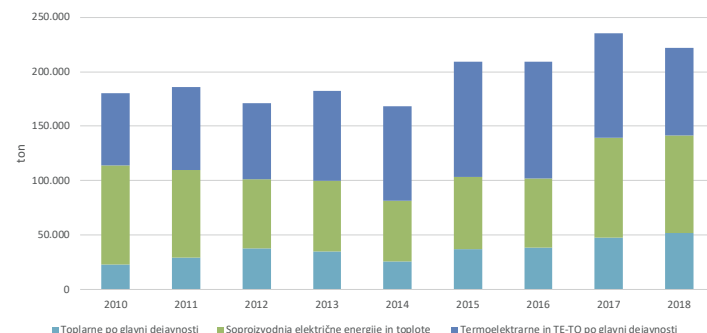
jih lahko opredelimo kot stranski produkt. Po količini najpomembnejši lesni ostanki, ki nastanejo pri predelavi lesa, so kosovni lesni ostanki, žagovina in skorja. Ostanki se večinoma porabijo v okviru podjetij s predelavo lesa za lastne energetske namene (npr. za sušilnice). V Sloveniji je bilo leta 2017 proizvedenih 1,3 milijona m³ ekvivalentov lesnih

Raba lesa v energetske namene v gospodinjstvih

Vir podatkov SURS (2019)

Raba lesa v energetske namene v termoelektrarnah in TE-TO, soproizvodnji električne energije in toplote ter v toplotarnah

Vir podatkov SURS (2019)

ostankov, sekancev in iveri, poraba pa je bila 850.000 m³ ekvivalentov.

Odsluženi les je dodaten vir lesa za energetske namene, ki v svetu, Evropi, v zadnjem času pa tudi pri nas pridobiva pomen. Po informacijah Oddelka za lesarstvo BF UL se v Sloveniji zbere okoli 40.000 ton odslužene- ga lesa. Za večino teh količin obstajajo trgi (energetska raba, industrija lesnih kompozitov v tujini). Dejanske količine odslužene- ga lesa, ki letno nastajajo v Sloveniji, niso znane, ker se del takega lesa uporabi za energetske- ro rabo (npr. v gospodinjstvih) ali ponovno upo- rabi. Del odslužene- ga lesa je neonesnažen (npr. ostrešja), bolj problematičen je odslužen les, onesnažen z onesnažili (barvni premazi, lepila ...).

Raba lesa za energetske namene

V les za energetske namene (lesna biomasa, trdna lesna biogoriva) uvrščamo drva, sekan- ce, lesne pelete in lesne brikete. Kakovost posamezne vrste trdnega biogoriva je opre- deljena v standardih SIST EN ISO. Največji porabnik lesnih goriv so gospodinjstva, ki po- rabijo več kot milijon ton lesnih goriv na leto. Med gorivi pri teh uporabnikih prevladujejo drva, ki so v Sloveniji najpogostejša, tradicio- nalna in najbolj znana oblika lesnega goriva. Med gorivi so čedalje pomembnejši peleti (le- tna proizvodnja in poraba nad 100.000 ton). Pri proizvodnji peletov se uporabljajo pred- vsem lesni ostanki iz žag (žagovina, sekanci, kosovni žagarski ostanki).

V termoelektrarnah in TE-TO, toplarnah in v soproizvodnji električne energije in toplote poraba lesa narašča in presega 200.000 ton na leto. Med gorivi pri teh uporabnikih pre- vladujejo sekanci. Proizvodnja sekancev je v zadnjih letih v Sloveniji skokovito narasla. Na podlagi popisa sekalnikov Gozdarskega in- štituta Slovenije je bila leta 2017 proizvodnja sekancev 2,2 milijona nasutih metrov (pribl. 700.000 m³ ekvivalentov), kar je petkrat več kot leta 2007. Vhodna surovina za izdelavo sekancev so sečni ostanki in zeleni odrez (36 %), okrogel les slabše kakovosti (32 %), žagarski ostanki (28 %) ter odslužen les (4 %), s tem, da je struktura surovine tudi odraz sanacije po ujmah. Raba zelenih sekancev v Sloveniji ni pogosta, zato proizvajalci zelene sekance večinoma izvozijo v Avstrijo in Italijo. V industrijah, predvsem v okviru lesnopre- delovalnih podjetij, v katerih je raba lesnih ostankov sestavni del predelave lesa do končnega izdelka, se letno za energetske namene dodatno porabi 250.000 ton lesnih ostankov.

Raba lesa za energetske namene je značilna za podeželje in izvira iz lokalnih virov, zato ne preseneča, da so največji porabnik lesa za energetske namene ravno gospodinjstva.

Nove tehnologije strojne sečnje in tehnike pasovnega redčenja

dr. Nike Krajnc, prof. dr. Tomas Nordfjell, Tina Jemec, Urban Žitko, Mirko Baša, Matevž Triplat

Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko, je partner v mednarodnem projektu Smallwood, katerega glavni namen je spodbujanje novih tehnologij za redčenje v mlajših razvojnih fazah in rabe drobnega lesa. Tematika projekta je aktualna, saj so najpogostejši razlogi za nizko realizacijo načrtovane nege mlajših razvojnih faz krat- koročna nedonosnost ter zamudno in večinoma ročno delo.

Splošni cilj projekta Smallwood je razvoj in vre- dnotenje novih tehnologij pridobivanja drobnega lesa, s katerimi lahko zagotovimo trajnostno upravljanje in ekonomičnost izvedbe del. V projektu se kot inovativna tehnologija redčenja gozdov mlajših razvojnih faz uporablja izboljša- na sečno-zbiralna glava Bracke C16.c. Ta ima posebej prirejene čeljusti, ki omogočajo zbiranje dreves v šopih, drevesa pa podira z robustno verigo, ki je nameščena v utor na obodu okro- glega vrtečega se diska. Na testnih ploskvah v vseh udeleženi državah (Švedska, Finska, Španija in Slovenija) se uporablja stroj za sečnjo znamke Komatsu 901.4, letnik 2009, ki tehta 16 ton in ima doseg žerjava devetih metrov. Kom- binacija stroja in glave (nima pomičnih valjev in nožev za kleščanje vej) tako botruje uporabi dre- vesne metode in je zato primerna, kadar sečni sledita izvoz drevja ter izdelava sekancev na ka- mionski cesti.

Testiranje primernosti tehnologije smo izvedli v državnih gozdovih v neposredni bližini Kočevja januarja in februarja letos. Z izvedbo meritev smo preverjali uporabnost strojne sečnje v treh različ- nih tipih sestojev (letvenjak bukve, mlajši drogo- vanjak smreke in opuščena kmetijska površina). V vseh tipih sestoja smo primerjali dve tehniki

redčenja, in sicer izbiralno redčenje ter tehniko pasovnega redčenja. Tehnika pasovnega red- čenja je v Sloveniji nepoznana. Gre za geome- trično tehniko, ki je za operaterja stroja enostav- nejša, kar se pozna predvsem na večjih učinkih in s tem povezani ekonomičnosti operacije. Na Švedskem in Finskem operater stroja za sečnjo sam izbira dreve za posek, zaradi primerljivosti poskusa revirni gozdar tudi na naših ploskvah ni predhodno označil dreves za posek. Operater stroja v vseh državah je upokojenec Šved Kjell Törnqvist, ki ima bogate izkušnje z upravljanjem

da je potencial lesne biomase na Švedskem iz redčenj v mlajših razvojnih fazah 10 milijonov m³ na leto.

Dogodek DEMO

V nadaljevanju predstavljamo samo nekatere rezultate iz ankete med udeleženci, bolj podrobna analiza bo objavljena letos pozneje. Zanimiv je zelo pozitiven odnos udeležencev do povečevanja deleža strojne sečnje v gozdovih, saj se več kot 80 % udeležencev strinja s povečevanjem deleža strojne sečnje v gozdovih (Grafikon 2). Med slabosti strojne

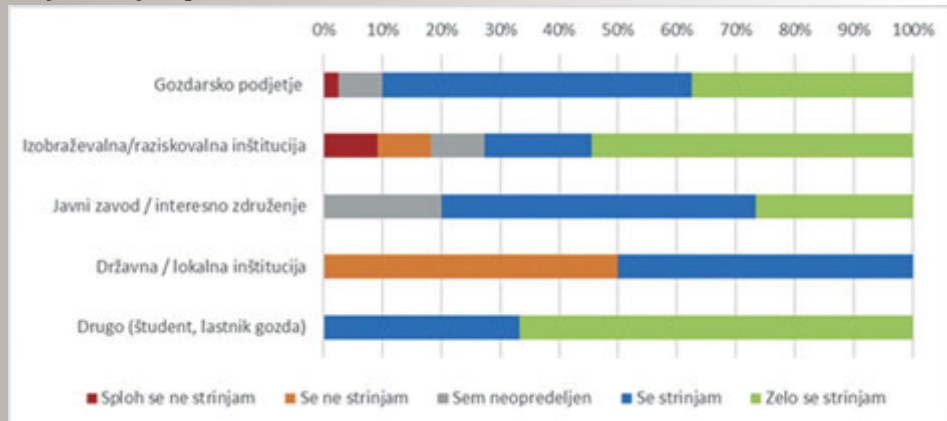
različne težke mehanizacije, na primer zgibnega polprikolničarja, stroja za sečnjo, drobilnika skal v rudniku kamenja idr. Z zajetimi podatki na terenu in nadaljnjimi analizami bomo ovrednotili produktivnost in ekonomičnost tehnologije in posamezne tehnike dela, ergonomске kazalce delovnega mesta ter ocenili poškodbe tal in dreves po končanem pridobivanju lesa.

Izkušnje iz Švedske

Približno 33 % letnega poseka na Švedskem prihaja iz redčenj. Letno v povprečju redčenje izvedejo na 330.000 hektarjih, posek pa v povprečju znaša 72 m³/ha. V proizvodni dobi sestoja redčijo od 1- do 3-krat (v povprečju 2-krat), sledi končni posek. Pri običajnem prvem redčenju se poseka od 25 do 45 m³/ha. Redčenja izvajajo praviloma strojno, izvoz surovine pa z zgibnim polprikolničarjem z nosilnostjo od 9 do 13 ton, izjemoma se uporabljajo tudi manjši stroji (majhni stroji za sečnjo (do 5 ton) in zgibni polprikolničarji nosilnosti do 4 tone). Sečne poti, široke 4 m, so praviloma na razdalji 20 metrov. Na začetku uvajanja strojnega redčenja (v 80. in začetku 90. let) so bile največji problem poškodbe sestoja. Z izboljšano tehnologijo ter bolj izkušenimi operaterji so se poškodbe sestoja zmanjšale, glavna skrb pa so še vedno poškodbe tal.

Okrogli les iz prvega redčenja se uporablja predvsem v proizvodnji celuloze. Najmanjša dolžina okroglega lesa, ki ga lahko prodajo na trgu kot celulozni les, je 3 metre in ima premer nad 5 centimetrov na tanjšem koncu (brez skorje). V zadnjem desetletju intenzivno iščejo nove tehnološke rešitve za izboljšanje učinkovitosti

Struktura odgovorov udeležencev na vprašanje: »Se strinjate s povečevanjem deleža strojne sečnje v gozdovih?«

Udeleženci so sicer tehnologijo ocenili kot primerno tako za redčenja na površinah v zaraščanju kot v mlajših razvojnih fazah, vendar so kot bolj primerno ocenili uporabo prikazane tehnologije za redčenja na površinah v zaraščanju (več kot 85 % udeležencev). Po ogledu delovišča oziroma raziskovalnih ploskev je večina udeležencev ocenila, da bodo gozdno-gojitveni cilji s tem ukrepom doseženi.

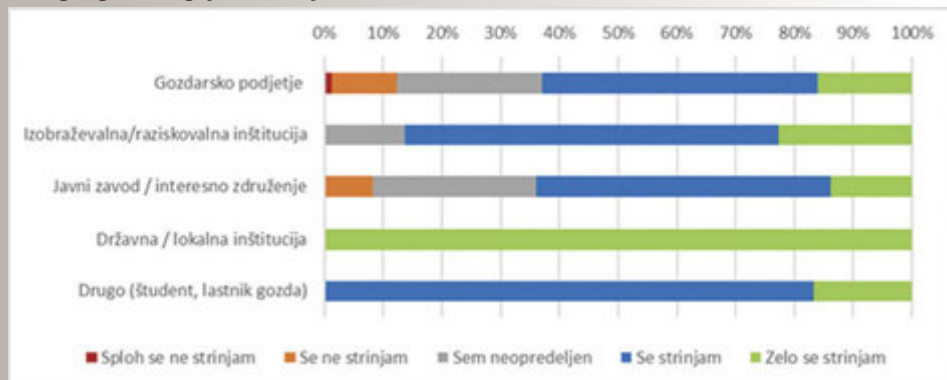
in tudi ekonomičnosti. Ena izmed možnosti je sečno-zbiralna glava, ki z enim iztegom hidravlične roke omogoča posek več dreves manjšega premera. Pri tej tehnologiji ostanejo drevesa neokleščena. Drevesa z vejami so odpeljana iz sestoja, na tak način se poveča količina pridobljene lesne biomase na hektar (od 50 do 80 m³/ha), ki pa je uporabna samo za izdelavo sekancev. Trg sekancev je trenutno, tako kot pri nas, tudi na Švedskem omejen predvsem na energetski sektor, vendar pričakujejo, da se bo v prihodnosti odprl nov trg za proizvodnjo različnih bio osnovanih materialov. Ocenjuje se,

sečnje navajajo zahtevne priprave delovišč, poškodovanost sestoja in tal, izgube delovnih mest, široke sečne poti, previsoke jakosti redčenja in zmanjšano stojnost sestojev.

V okviru terenskega dela smo v sredo, 29. 1. 2020, organizirali demonstracijski dogodek, v sklopu katerega smo prikazali delovanje nove tehnologije v praksi in tehniko dela pasovnega redčenja na površinah v zaraščanju. Udeleženci so na dogodku lahko videli delo s strojem, si poglobljevali ogledali sečno-zbiralno glavo ter se pogovorili s strojnikom o njegovih izkušnjah. Poleg tega so si udeleženci lahko ogledali tudi stanje sestojev in tal po izvedenih delih, intenziteto redčenja na posameznih ploskvah ter primerjali med izbiralnim in pasovnim redčenjem.

Dogodka se je udeležilo več kot sto udeležencev, med katerimi so prevladovali predstavniki gozdarskih podjetij, zaposleni na Zavodu za gozdove Slovenije ter predstavniki raziskovalnih in izobraževalnih institucij.

Strinjanje udeležencev s trditvijo, da je strojno redčenje doseglo gozdno-gojitvene cilje

Projekt Smallwood (Small Diameter Wood Utilization with Innovative Stand Management for Multifunctional Forests and a Growing Sustainable Bio-economy) je financiran v sklopu programa ERA-Net ForestValue. Pri načrtovanju aktivnosti in izvedbi del smo sodelovali z družbo Slovenski državni gozdovi, d. o. o., ki upravlja državne gozdove, v katerih so bila merjenja izvedena, ter z Zavodom za gozdove Slovenije, ki usmerja gospodarjenje s temi gozdovi. Za konstruktivno sodelovanje se jim zahvaljujemo.

Analiza poslovnih procesov na področju gozdarstva in prodaje

Družba SiDG letos izvaja analizo in popis procesov za aplikativno podporo gozdarskim in prodajnim procesom (Gozdar SiDG). Delavnice popisa procesov izvaja podjetje Agitavit, ki je tudi izvajalec za aplikacijo Merilec, ki jo uporabljajo naši odpremniki na terenu. Uvodna delavnica za popis procesov je bila v začetku januarja, zadnja pa v začetku aprila.

Tekst: **Gerd Ponjavič**

Gozdar SiDG bo programska rešitev (oz. sklop različnih modulov), ki bo omogočala vodenje in pregled vseh poslovnih procesov na področju gozdarstva in prodaje, in sicer pri naslednjih procesih: sečnja in spravilo, gozdnogojitvena in varstvena dela, gozdno gradbeništvo, urejanje gozdov, lastna gozdna proizvodnja, prodaja gozdnolesnih sortimentov, prevozi gozdnih lesnih sortimentov ter tehnične službe (upravljanje voznega parka in gozdarske mehanizacije). Programska oprema bo povezana z drugimi informacijskimi sistemi, ki jih družba SiDG že ima oziroma jih bo še vzpostavila, kar bo med njimi omogočalo tudi stalen prenos informacij.

Delavnic pri analizi in popisu procesov so se udeleževali dr. Robert Robek, Branko Štunf, Roman Jerman, Marko Opeka, Martina Kastelec in Peter Martinšek iz sektorja gozdarstvo, sektor prodaje in logistike so zastopali Janez Zafran, Mirko Pavlin, Ana Marija Rugole in Jože Sterle, nadalje sta sodelovala Tomaž Marinšek (notranja revizija) in Darija Prudič (javna naročila), v imenu IT-oddelka pa sva sodelovala midva z Lukom Levstkom.

Rešitve, ki jih bo informatizacija omogočila na področju vodenja sečnje in spravila ter nadalje odpreme in prodaje gozdnih lesnih sortimentov, obsegajo vse, od prejema odločbe, vodenja sečnje in spravila pa do odpreme in prodaje gozdnih lesnih sortimentov.

Na področju vlaganj v gozdno infrastrukturo ter gozdnogojitvenih in varstvenih del ter del za ekološke in socialne funkcije bo programska oprema na podoben način kot pri sečnji in spravilu omogočala oddajo del v izvajanje, vodenje del, prevzemanje del ter spremljavo realizacije plana.

Na področju urejanja gozdov bo programska oprema omogočala stalno spremljavo izvajanja gozdnogospodarskih načrtov, predvsem z vidika višine možnih posekov ter izvajanja obsega gozdnogojitvenih in varstvenih del.

Področje lastne gozdne proizvodnje bo imelo programske rešitve za usmerjanje delavcev z delovnimi in potnimi nalogi. Z delovnimi in potnimi nalogi se bodo predpisali način izvajanja del, pogoji z vidika varnosti in

zdravja pri delu ter drugi pogoji, ki jih morajo pri izvajanju del upoštevati. S pomočjo predmetnih delovnih nalogov se bodo določala tudi izhodišča za načrtovanje učinkovitosti in dinamike gozdne proizvodnje, kar pa bo tudi podlaga za obračunavanje dela.

Cilj analize procesov je pridobiti seznam procesov, ki jih družba izvaja na področju gozdarstva in prodaje, in bo podlaga za funkcijsko specifikacijo za javno naročilo izdelave namenske programske opreme. Poudarek je na informacijsko podprtih procesih (digitalizacija procesov) ter na ključnih procesih, ki bi jih družba rada informatizirala. Cilji analize procesov so:

- pridobitev pisne informacije (opisa in nariša) in s tem natančen pregled nad ključnimi procesi, enotno razumevanje teh procesov in njihove medsebojne povezanosti;
- odkritje ozkih grl v procesih;
- odkrivanje podvajanja aktivnosti;
- odkrivanje drugih pomanjkljivosti sedanje organiziranosti/izvajanja ključnih procesov;
- pridobitev predloga, kako obstoječe procese

izboljšati – kako optimizirati ali spremeniti procese za poenostavitev izvajanja aktivnosti in povečanja produktivnosti zaposlenih ter izboljšanja kakovosti procesov.

Vse nadgradnje informacijskega sistema in razvoj novih informacijskih rešitev bo družba SiDG izvajala v več fazah, ki omogočajo spoštovanje zaveze družbe po javnem naročanju. Faze, ki jih družba SiDG izvede v sklopu pred oddajo do same implementacije nadgrajen, so:

- popis procesov, s katerim se predvidijo vse rešitve, ki jih mora nadgradnja oziroma razvoj novih informacijskih rešitev omogočiti,
- izdelava funkcijskih specifikacij in izvedba postopka javnega naročanja na podlagi popisa procesov z izborom najugodnejšega ponudnika,
- spremljava razvoja novih informacijskih rešitev ter njihova implementacija programske rešitve Gozdar SiDG in povezava z obstoječim informacijskim sistemom družbe SiDG.

Foto: Gerd Ponjavič

Sodelovali smo na licitaciji vrednejših sortimentov v Slovenj Gradcu

Tekst: Tadej Biščak

Letošnja licitacija vrednejših sortimentov, ki jo organizirajo Društvo lastnikov gozdov Mišlinske doline, Zveza lastnikov gozdov Slovenije in Zavod za gozdove Slovenije, je presegla kar nekaj dosedanjih rekordov. Na dražbi je sodelovalo 865 lastnikov lesa. Ti so pripeljali 6620 hlodov v skupni količini 6969,20 m³. Prisotnih je bilo 43 kupcev (od tega 20 iz Slovenije, 9 iz Avstrije, 7 iz Italije, 5 iz Nemčije ter po eden iz Hrvaške in Madžarske), oddali pa so 21.001 ponudb. Povprečna dosežena cena licitiranih sortimentov v skupni količini 6614 m³ je znašala 265 €/m³. Neprodanega lesa je bilo 6,5 % oziroma 430 hlodov.

Največji kupec iz Kitajske

Največ lesa, kar 1700 m³, je kupil posrednik za kitajskega kupca. Izbiral je predvsem hlo-dovino hrasta, gorskega javorja in velikega jesena. Najvišjo prodajno ceno je dosegel hlo-d hodskega javorja rebraša (29.161 € ali 14.414 €/m³). Izviral je iz snežniških gozdov, prodan pa je bil v Nemčijo.

Najvišje povprečne prodajne cene so do-segle naslednje drevesne vrste:

sliva	(574 €/m ³)
tisa	(491 €/m ³)
gorski javor	(457 €/m ³)
oreh	(442 €/m ³)
dob	(397 €/m ³)
češnja	(357 €/m ³)
graden	(255 €/m ³)
macesen	(202 €/m ³)
smreka	(200 €/m ³)
bukev	(114 €/m ³)

Zmagovalci iz državnih gozdov

Družba SiDG je na licitaciji vrednejših sorti-mentov lesa tržila 70 hlodov v skupni količini 98,59 m³. Prevladovali so hlodi gorskega ja-vorja in hrasta doba. Na licitaciji smo uspešno prodali 68 hlodov. Vrednost prodane količine lesa znaša 59.426,95 €, povprečna prodajna cena pa 625,15 €/m³. Za furnirska hloda bukve v skupni količini 3,53 m³ smo prejeli prenizko ponudbo v višini 89,06 €/m³, zato smo omenjena hloda prodali našemu kupcu po ceniku za dolgoročne pogodbe.

Najdražji javor rebraš (fotografija 1)

Gorski javor iz PE Postojna.
(fotografija 2)

Povprečne dosežene in najvišje dosežene cene za prodane sortimente

Drevesna vrsta	Količina (m ³)	Povprečna dosežena cena (€/m ³)	Najvišja dosežena cena (€/m ³)
Gorski javor	43,99	762,30	6.990,00
Dob	37,45	594,69	1.235,00
Smreka	7,79	129,50	163,00
Veliki jesen	3,38	144,00	150,00
Graden	1,45	402,00	402,00
Lipa	1,00	172,00	172,00
Skupaj	95,06	625,15	

Omenil bom sortimente iz državnih gozdov, ki so na licitaciji dosegli najvišje prodajne cene, ter sodelavce, ki so poskrbeli za realizacijo njihovega poseka:

1. Najdražje prodan hlod iz območja PE Postojna: gorski javor - rebraš (6.990 €/m³ ali 7.968,60 €/kos). Vodja GO Stari trg Sebastijan Bizjak, odpretnik Štefan Lah. Na fotografiji št. 2 in 3.
2. Drugi najdražje prodan hlod iz območja PE Ljubljana: gorski javor - rebraš (3.100 €/m³ ali 2.759,00 €/kos). Vodja GO Ljubljana-Kranj Luka Seidl, odpretnik Peter Kucler.
3. Tretji najdražje prodan hlod iz območja PE Ljubljana: dob (1.235 €/m³ ali 3.765,41 €/kos). Vodja GO Brežice Jože Fridl, odpretnik Jože Tomše. Na fotografiji št. 4.

Organizacija in realizacija odpreme sortimentov na licitacijo sta potekali v več fazah. Najprej smo v okviru poslovnih enot po gozdnih obratih pregledali obstoječe lesne zaloge na

Gorski javor iz PE Postojna (fotografija 3)

Dob iz PE Ljubljana. (fotografija 4)

kamionskih cestah. Osredotočeni smo bili na iskanje visokokvalitetnih sortimentov plemenitih listavcev (zlasti gorskega javorja in hrsta), smreke in drugih posebnih vrednejših hlovov. V nadaljevanju so terenski sodelavci pregledali tako delovišča, kjer so potekale redne sečnje, kot sestoje s kakovostnimi drevesi. V obeh primerih smo izbrali potencialna drevesa, iz katerih bi lahko pridobili visokokvalitetne sortimente.

Državni gozdovi imajo potencial

Z doseženimi rezultati na letošnji licitaciji smo izredno zadovoljni. Rezultati so v vseh pogledih boljši kot v letu 2019, ko smo sodelovali s 53 hlovi v skupni količini 53,43 m³, po drevesnih vrstah so prevladovali macesen, dob in gorski javor. Povprečna dosežena prodajna cena je lani znašala 518,65 €/m³. Letošnji rezultati potrjujejo dejstvo, da v državnih gozdnih razpolagamo s kakovostno

hlodovino. Naredili smo korak naprej tako pri načrtnem pristopu kot pri »občutku« za izbor res najvrednejših sortimentov. Dan odprtih vrat, ki je v Slovenj Gradcu potekal v drugi polovici februarja in so se ga udeležili zaposleni iz vseh poslovnih enot, pa je ponudil še priložnost za nova spoznanja, vtise, različna mnenja, ideje ...

Tako kot ima vsak kupec »svojo očesno mero«, tako ima vsak hlod svojo vrednost glede na namen uporabe. Zadostna količina ponujenega lesa je zagotovilo, da bo vsak kupec lahko izbral sortimente, ki jih bo lahko optimalno izkoristil in oplemenitil. Organizatorji so od kupcev prejeli kar nekaj pripomb glede kakovosti krojenja. Za hlovi iz državnih gozdov lahko trdim, da so bili strokovno krojeni in optimalno pripravljeni. Prepričan sem, da bomo svoje znanje in izkušnje v prihodnje nadgradili in jih s pridom izkoristili pri trženju vrednejših sortimentov. Naslednjič morda na lastni dražbi družbe SiDG.

GORSKI JAVOR REBRAŠ

Hlodovina gorskega javorja z rebrasto teksturo se pogovorno imenuje **javor rebraš**. Rebrasta tekstura je posledica valovitega poteka aksialnih elementov

v lesu, ki je genetsko pogojena (dedna lastnost). Raziskave so pokazale, da so sortimenti z rebrasto teksturo enakomerno razporejeni med sortimenti gorskega javorja brez rebraste teksture in da njihov pojav ni lokalno pogojen. Javor rebraš pomeni od 3 do 4 % vseh dreves gorskega javorja. Intenzivnost rebraste teksture se povečuje v smeri proti obodu debla. Z višino v deblu pada, odvisna je tudi od premera debla (praviloma narašča s premerom). Da postane vidna, je treba skorjo na hlodu odstraniti. Zaželena je tekstura z večjo višino in gostoto valov ter z večjo dolžino reber, ki potekajo čim bolj pravokotno glede na vzdolžno os debla. Rebra s preveliko višino

Značilna valovita rast, vidna na tangencialni površini (licitacija v Podgorju pri Slovenj Gradcu, 2020)

(»klobasasta rebra«) niso zaželena. Blagi in delni rebraši niso tržno zanimivi. Les z rebrasto teksturo ima manjšo upogibno trdnost, manjšo gostoto ter manjšo aksialno tlačno trdnost v primerjavi z lesom brez rebraste teksture.

Rebraš je cenjen predvsem zaradi izrednih estetskih lastnosti. Svetli in temni pasovi se različno lomijo in odbijajo svetlobo. Uporablja se za izdelavo glasbil, pri proizvodnji rezanega furnirja, v proizvodnji pohištva in opreme višjih cenovnih razredov. Sortimenti gorskega javorja z rebrasto teksturo so na licitaciji vrednejši sortimentov dosegli nekajkrat višjo ceno kot sortimenti gorskega javorja brez nje (nekateri podatki povzeti iz diplomskega dela: L. Krajnc, 2013. Rebrasta tekstura v lesu gorskega javorja).

MATIJA ŠPACAPAN

Tekst: **Branko Štunf**

Matija, Spodnjesevinčan iz Polzele, ki se je preselil v Šempeter v Savinjski dolini, se je že kot otok zaljubil v košarko in košarkarski klub Hopsi-Polzela. Z desetimi leti je začel trenirati košarko, vendar ga narava ni obdaruila, da bi lahko v košarki dosegel vidnejše rezultate. Še vedno pa je vnet navijač KK Polzela-Hopsi in aktivno spremlja vse, kar se dogaja na področju košarke. Njegova skrita želja je, da bi se kdaj poskusil tudi na komentatorskem

stolu košarkarske tekme.

Že v osnovni šoli je imel željo po delu v naravi. Po končani I. gimnaziji v Celju je študijske izzive poiskal na Biotehniški fakulteti v Ljubljani in jo uspešno končal leta 2012. Po končanem študiju je

aktivno iskal zaposlitev na področju gozdarstva. Prvo priložnost v gozdarstvu je dobil po žledolomu leta 2014, in sicer na Osrednjem upravitelstvu Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Prve gozdarske korake je naredil na območju Ravnika (GGO Ljubljana) na področju evidentiranja žledoloma in njenega spremljanja.

Po izteku pogodbe na SKZG RS konec leta

SiDG SMO LJUDJE

2015 se je zaposlil na Zavodu RS za varstvo narave, kjer je začel opravljati pripravništvo v odseku za naravne vrednote in ukrepe varstva narave. Pripravnštva na ZRSVN ni opravil, ker je dobil priložnost zaposlitve ob ustanovitvi družbe SiDG, ki je ni hotel zamuditi. Pri družbi SiDG je že od samega začetka, kar pomeni, da je prvi mesec delal na oddaji gozdnih lesnih sortimentov. Ko se je družba SiDG izpopolnila z odpremniki, je prevzel vodenje gozdnega obrata Ljubljana-Kranj, ki je bil leta 2016 najbolj prizadet zaradi podlubnikov na območju Poslovne enote Ljubljana. Poleg vodenja gozdne proizvodnje je prevzel aktivno vlogo pri obnavljanju po žledu in s podlubniki poškodovanih gozdov na območju Ravnika in Bistre-Borovnice. V letih 2017 in 2018 je sodeloval pri umetni obnovi na površini 60 ha. Znanje, ki ga je pridobil na ZRSVS, s pridom izkorišča pri zadolžitvah in koordinaciji spodbujanja in krepitvi socialnih in ekoloških funkcij na naši enoti. Konec leta 2018 je prevzel naloge pomočnika vodje poslovne enote Ljubljana, aktivno pa še vedno sodeluje pri obnovi poškodovanih gozdov.

Ves preostali prosti čas, ki ga je zaradi službenih in družinskih obveznosti vedno manj, posveti delovanju v Društvu tabornikov rod Pusti grad Šošanj. Trenutno opravlja funkcijo predsednika nadzornega odbora v društvu,

ki šteje več kot 200 članov. Ukvarja se predvsem z vzgojo in izobraževanjem mladih. Prav tabornišтво je močno vplivalo na izbiro njegove poklicne poti, saj so vrednote ohranjanja in varovanja narave ter trajnostnega izrabljanja virov močno vpete tudi v organizacijo gozdarstva na Slovenskem. Aktiven je tudi v Celjskem gozdarskem društvu, ki na območju GGO Celje skrbi za povezanost gozdarjev v različnih organizacijah in podjetjih.

ANDREJA MIHELČIČ

Tekst: **Suzana Rankov**

Andreja Mihelčič je ena izmed mlajših članic kolektiva SiDG. Doma je iz vasi Štalcerji v bližini Kočevja. Rodila se leta 1998 v petčlanski družini. Rada ima živali, v mlajših letih se je profesionalno ukvarjala s plesom in zasedala visoke uvrstitve na tekmovanjih. Njen odnos do narave se kaže predvsem v ljubezni do hribov, bila je tudi članica lokalnega planinskega društva, in ukvarjanju s športom. V zadnjem času pa obožuje tudi trenutke s svojima dvema nečakinjama. Po koncu ekonomske srednje šole jo je pot zanesla na SiDG, kjer je najprej opravljala

EMIR DELIČ

Tekst: **Janez Levstek**

Emir Delič se je rodil 29. oktobra 1971 v Sanjskem Mostu v Bosni in Hercegovini. Svoje otroštvo je do osnovne šole preživel pri starših v Nemčiji. Tam sta bila oba zaposlena. Osnovno šolo je obiskoval v Bosni in živel skupaj s svojo babico, ki mu je pomagala in stala ob strani vse šolske dni. Po končani osnovni šoli se je vpisal v srednjo lesarsko šolo in jo tudi uspešno končal ter si s tem pridobil poklic lesarskega tehnika.

Po končani srednji šoli je odšel na obvezno služenje vojaškega roka v takratno jugoslovansko armado. Vojaški rok je služil v šoli rezervnih oficirjev v Bileći. Zatem je vpisal študij ekonomije, vendar ga je moral zaradi vojnih razmer v državi po enem letu šolanja opustiti. Nenadoma se je leta 1992 znašel v vojni vihri kot taboriščnik. V taborišču je preživel najtežje obdobje svojega življenja. Nimalokrat je njegovo življenje dobesedno viselo na nitki. To obdobje je Emirja zaznamovalo za vse življenje. Dobil je pečat vojnih grozot, ki jih nikoli ne bo pozabil. Njegove izpovedi o tem, kaj je doživel, o katerih zelo redko pripoveduje, ne pustijo nikogar ravnodušnega.

Še med vojno mu je leta 1993 po čudežnem

naključju uspelo priti v Nemčijo. Kot begunec si je tam našel službo in začel delati kot pomočnik v podjetju za centralno ogrevanje. V Kočevju je imel strica, ki ga je obiskoval. V tem času je spoznal tudi ženo Diano.

Po končani vojni v BiH se je vrnil iz Nemčije v Slovenijo in si družino ustvaril v Kočevju.

Z ženo Diano imata sina Denisa. Odločil se je, da si bo službo poiskal v gozdarstvu. Zato se je vpisal na tečaj za delavca sekača v Postojni. To mu je odprlo možnost zaposlitve v gozdarstvu. Najprej se je leta 1999 zaposlil v podjetju Snežnik v Kočevski Reki. Prvih pet let je opravljal delo sekača, nato pa je bil dve leti traktorist. Podjetje Snežnik je odpiralo nova delovna mesta in Emir je napredoval v odpremnika. Tako je svoje neposredne izkušnje pri delu v gozdu združil s svojim poklicem lesarskega tehnika. To delo je na Snežniku opravljal vse do prihoda na novoustanovljeno družbo SiDG leta 2016.

Tudi na SiDG je zaposlen kot odpremnik gozdnih lesnih sortimentov. To delo opravlja z veliko hvaležnostjo in pripadnostjo naši družbi. Emir je pri delu izredno vesten, natančen, samoiniciativen, pošten in predan svojemu delu. V letu 2018, ko se je izvajala sanacija vetroloma, je v gozdnem obratu Vrbovec dosegal izredne učinke pri oddaji gozdnih lesnih sortimentov. V začetku leta 2019, ko je bila sana-

cija vetroloma končana in se je izvajanje del že povsem umirilo, pa je doživel delovno nezgodo.

Udarec hloda mu je poškodoval koleno in stegnenico. Po večmesečnem okrevanju zdaj ponovno opravlja svoje delovne naloge. Sodelavci smo bili zelo veseli njegovega okrevanja in vrnitve na delovno mesto. Sedaj nam tudi ni več treba odgovarjati na številna vprašanja sodelavcev in sodelavk: »Kdaj pride Emir?«

V prostem času se rekreativno ukvarja z nogometom. Je nogometni vratar in med bivanjem v Nemčiji je igral tudi v enem od nemških klubov. Veliko mu pomeni družba prijateljev. Pogosto se vrača v svoj rodni kraj, kjer živi njegova mama. Doma z veseljem opravlja rokodelsko-obrtniška dela in uživa pri delu na vrtu. Skupaj z družino, ki mu pomeni največ, se je lani preselil v svojo novo hišo v Dolgi vasi pri Kočevju.

Glede na spoštovanje, ki ga zaradi svoje predanosti dela in osebnostnih lastnosti uživa med sodelavci, tudi ni bilo presenetljivo, da smo ga na Poslovni enoti Kočevje izbrali za najuslužbenca.

BORIS SEMENIČ

Tekst: **Tomi Ivanič**

Rojen 18. decembra 1983 v Postojni. Je poročen in oče dveh hčerk. Po končani osnovni šoli se je odločil med poklicem gozdarja in veterinarja. Vpisal se je na srednjo veterinarsko šolo v Ljubljani. A po končani srednji šoli si je glede nadaljevanja študija veterine premislil in se vpisal na gozdarsko fakulteto.

Med študijem in takoj po koncu študija je delal različna dela v gozdarstvu. Od dela na manjši žagi, pomoči pri odkazilu drevja, trasiranju vlak, popisu kontrolnih vzorčnih ploskev in pomoči pri načrtovanju na eni od krajevnih enot ZGS do odpreme pri enem od takratnih gozdnih gospodarstev. Prva redna zaposlitev je bila na SKZG na delovnem mestu sodelavec za gozdarstvo. Tam je svoje strokovno znanje gozdarstva najbolj izpopolnil, saj je bil prisoten pri tako rekoč vseh procesih operative v gozdarstvu: od načrtovanja, odkazila, poseka, spravila, gradnje, prevzemih vlak, prevzemih delovišč pa do izračuna koncesnin. Pri ustanovitvi družbe SiDG je naj-

prej zasedel delovno mesto vodje gozdnega obrata. Po mojem priporočilu pa je kmalu prevzel funkcijo pomočnika vodje PE, na kateri je še danes.

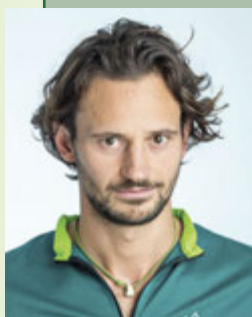
Skrbi za prodajo in logistiko na Poslovni enoti Postojna. Po izkazanem zaupanju

sodelavcev na naši enoti je kandidiral tudi za člana sveta delavcev in bil izvoljen. Kot predstavnik delavcev je kandidiral in bil na svetu delavcev izbran za predstavnika zaposlenih v nadzornem svetu SiDG. Nekaj časa je bil aktiven še kot sindikalni zaupnik.

Svojo vlogo tako na delovnem mestu kot tudi v organih soupravljanja jemlje zelo resno. Po najboljših močeh se trudi delovati v dobro sodelavcev in družbe SiDG. Sodelavci ga poznajo kot neposrednega in iskrenega sogovornika, brez dlake na jeziku. Prav zato ima občasno težave, ki pa, kot sam rad pove, »sodijo v rok službe«. Zaradi vseh teh lastnosti je bil konec leta 2019 izbran za naj uslužbenca Poslovne enote Postojna.

V prostem času se ukvarja s športom. Nekoč boksar, danes aktivno pleza, teče na dolge proge, kolesari, dolgo časa je bil tudi aktiven lovec. En mandat je bil tudi predsednik lovske družine in član upravnega odbora Zveze lovskih družin Gorica. Zaradi številnih obveznosti, ki jih ima, in zaradi želje, da bi ostal v formi, veliko improvizira. Zato ni nič neobičajnega, če pride s kolesom v službo, če ga dobimo med malico viseti na podbojih vrat, delati vaje za krepitev prstov med pisanjem mejlov ali delati počepce med telefonskimi pogovori.

Skratka, ni človek, ki bi mu bilo dolgčas, in zna poskrbeti, da tudi ljudem v njegovi bližini ni, saj vztrajno skrbi za pozitivno razpoloženje z obilico situacijskega humora.

študentsko delo v sektorju za računovodstvo, finance in kontroling. Leto pozneje se ji je ponudila priložnost, da bi se zaposlila kot administratorka v lastni gozdni proizvodnji, saj se je prejšnja administratorka upokojila.

Ta služba ji ne bi mogla biti bolj pisana na kožo. Ne samo zato, ker ima rada naravo in gozd. Tudi ne samo zato, ker so ji vseč delovni stroji in tudi sama kljub svoji drobni postavi rada sede za volan traktorja. Najbolj izstopajoče pri njej je, da rada dela z ljudmi in da jim rada pomaga. Zato je kot nalašč za v oddelk lastne gozdne proizvodnje, kjer naši sodelavci bolj kot računalnik in pametni telefon obvladajo motorno žogo in traktorje. Bolj kot papirji in birokratski postopki sta jim vseč fizično delo v gozdu in neposredna komunikacija. Javna skrivnost znotraj SiDG je, da Andreja skrbi, da delavci vpisujejo pozabljene prihode in odhode v sistem za evidentiranje prisotnosti, da pravočasno oddajo vloge za dopuste, ročno pripravlja sezname »svojih« sekačev in traktoristov za službene dogodke, na katere se drugi prijavljamo elektronsko. Kadar dobimo nujno obvestilo po elektronski

pošti, jih pokliče in jih opozori, poskrbi, da do njih vedno v čim krajšem času pride nova delovna oprema itd.

Tudi njen donedavno neposredno nadrejeni Roman Jerman jo pohvali za marljivost in doslednost pri urejanju podatkov v gozdni proizvodnji. Je zelo prilagodljiva in hitro sprejema novosti, ki so posledica intenzivne širitve lastne gozdne proizvodnje, zato je bila tudi Romanu v veliko pomoč s svojim natančnim vodenjem administracije.

Andreja je, ko smo lani konec leta v posameznih organizacijskih enotah izbirali uslužbenke leta, v oddelku gozdne proizvodnje prejela prepričljivo večino glasov. Za tiste, ki poznamo njen odnos do sodelavcev v oddelku gozdne proizvodnje, to ni bilo presenečenje. Andreja je namreč vedno ustrežljiva, prijazna, vedno nasmejana in ni konfliktna. Za kolege se vedno potruji po svojih najboljših močeh in nikoli ne pokaže slabe volje. Telefona pa ji ni težko dvigniti niti po koncu delovnega časa, če njeni kolegi potrebujejo uslugo. Prava »mama« lastne gozdne proizvodnje, ki pri svojih sodelavcih uživa zaupanje in veliko podporo.

LUKA LEVSTEK

Tekst: **Gerd Ponjavič**

Luka se je rodil 3. januarja 1987. Že vse svoje življenje je vezan na podeželje in lepe razglede na naravo, ki jih nikoli ne bi zamenjal za življenje v mestu. Niti za življenje v bližnji Ribnici ne. Živi v vasi Maršiči v občini Ribnica, v nekaj letih pa se bo preselil na sosednji hrib v vas Graben, kjer sta z ženo kupila parcelo in se pripravljata na gradnjo hiše.

Osnovno šolo je obiskoval v Sodražici, potem pa se je več let vsak dan vozil v Ljubljano na Srednjo šolo za elektrotehniko in računalništvo, nato pa še na fakulteto za računalništvo in informatiko. Je velik ljubitelj športnih aktivnosti. Najbližji so mu kolesarjenje, tek in košarka. Rad sede tudi na motorja, oba sta znamke Yamaha, le da je eden za vožnjo po cesti, drugi pa za gozdne terene. S cestno Yamaho je prekržaril že celotno Slovenijo in bližnje države, kjer si je večkrat ogledal tudi Moto GP tekmovanja. Tudi eden izmed njegovih največjih življenjskih ciljev je povezan s športom – želi si preteči veliki maraton pod tremi urami. Časa za te aktivnosti pa je v zadnjih dveh letih precej manj kot pred tem. Po poroki leta 2018 je namreč dobil prvega otroka, v začetku letošnjega leta pa še drugega. Ali kot bi rekel Luka: »Ko zalaufa, zalaufa.« Družini je zelo pripaden in mu pomeni največ.

Prve delovne izkušnje si je nabiral še s študentskim delom na ministrstvu za pravosodje in Unicredit banki, prvo redno zaposlitev pa je dobil v borzni hiši Alta. Leta 2017, ko je SiDG krepil IT-službo, se mu je ponudila priložnost, da bi se zaposlil precej bližje doma, kot je Ljubljana. Ves ta čas je seveda zaposlen v IT-oddelku. Dela tako rekoč vse: upravljanje aplikacij, podatkovnih baz, pomoč pri tehničnih specifikacijah za različne javne razpise ... Ko smo konec lanskega leta izbirali uslužbenke po organizacijskih enotah, je Luka zmagal v najtežji »kategoriji«. V njej so bili namreč uslužbenci petih različnih sektorjev, ki delajo v vseh podpornih službah gozdni proizvodnji. Toda to, da so Luka izbrali za sodelavca leta, ni bilo presenečenje za nikogar.

Kot sodelavca ga namreč cenijo pravzaprav vsi, ki so z njim kdaj delali, saj je zelo nesebičen in rad pomaga. Zanj je značilno, da nikoli ne reče ne, hkrati pa je iznajdljiv in inteligenten. Ima kar nekaj lastnosti, ki ga odlikujejo kot dobrega sodelavca in človeka: je spoštljiv, odgovoren, borben, kolegialen, skromen, vendar vedno v lovu za novimi izviži. Predvsem pa ga odlikujeta optimizem in dobra volja, ki mu ne poideta v nobenem, še tako težkem trenutku ne.

Več kot tisoč otrokom iz 40 slovenskih vrtcev in šol smo omogočili obisk gozda

V tem šolskem letu je družba SiDG v sklopu programa Ekošola podprla mednarodni program Znanje o gozdovih (LEAF = learning about forests).

Tekst: **Martina Kastelec**

Foto: **arhiv Ekošole**

V SiDG se trudimo uresničevati vse tri glavne skupine funkcij gozdov: ekološke, socialne in proizvodne. Ena izmed socialnih funkcij gozdov je tudi poučna funkcija, zato smo se odločili, da finančno podpremo izvajanje aktivnosti in dejavnosti v programu LEAF.

V okviru programa Ekošole je tako v tem šolskem letu več kot tisoč otrok obiskalo gozd. Učitelji so jih ozaveščali o pomenu gozdov in njihovi vlogi. Projekt LEAF namreč spodbuja povezovanje otrok z gozdom, otrokom predstavlja pomen varovanja gozdov in trajnostnega upravljanja obnovljivega naravnega vira

Organizirali ekokviz

2455 osnovnošolcev iz 120 slovenskih osnovnih šol pa je v okviru Ekošole tekmovalo za naslov NAJVEČJA EKOFACA. Na letošnjem Ekokvizu so učenci odgovarjali na vprašanja o gozdu in lesu, ogljičnem odtisu ter krožnem gospodarstvu. V tekmovalno gradivo za Ekokviz smo vključili še predstavitev družbe SiDG, tako da so se tekmovalci pomerili tudi v odgovorih na vprašanja o poznavanju družbe SiDG.

V Ekokvizu za srednje šole so dijaki spoznavali dve aktualni temi – krožno gospodarstvo in gozdove. Prav tako so tudi srednješolci spoznali družbo SiDG. Kar 253 dijakin in dijakov iz 62 slovenskih srednjih šol se je uvrstilo na državno tekmovanje. Dijakinje in dijaki so s svojim znanjem o krožnem gospodarstvu in gozdovih navdušili, kar 25 jih je doseglo zlato, 34 srebrno in 44 bronasto priznanje. Vsem tekmovalcem iskrene čestitke tudi v imenu družbe SiDG.

Akcija sadnje dreves preložena

Na poslovni enoti Maribor je bila v začetku aprila načrtovana izvedba sadnje dreves za lokalne osnovne šole. Prijavljenih je bilo več kot 200 otrok iz štirih osnovnih šol. Pogozdovanje bi potekalo na območju državnih gozdov v Kidričevem. Načrtovali smo sadnjo 1500 sadik gozdnega drevja. Toda zaradi izrednih razmer v zvezi s koronavirusom smo bili prisiljeni akcijo prestaviti na jesenski čas.

V SiDG smo ponosni, da smo sodelovali v projektu LEAF – znanje o gozdovih. Otroci, učenci, dijaki in učitelji so s pomočjo projekta poglobili svoje znanje o gozdovih in jih spoznali malo drugače.

Otroci iz vrtca Vitomarci so se v gozdu naučili, kako prepoznati posamezne drevesne vrste in katere so bistvene razlike med iglavci in listavci. V gozdu so se naučili prepoznavanja različnih zvokov gozda in glasov divjih živali.

Učenci OŠ Leskovec pri Krškem so v gozdu spoznavali znanilce pomladi, proces fotosinteze ter zakonitosti gozdov. Spoznavali so razlike med čebulico, koreniko in korenino. Projekt spodbuja uporabo materialov, pridobljenih iz gozda.

Državno tekmovanje srednjih šol v Ekokvizu je gostila Gimnazija Jožeta Plečnika v Ljubljani, dijaki pa so spoznavali tudi naše podjetje.

Učenci OŠ Divača so obisk gozda združili s projektom Simbioza giba, zato so v gozd povabili tudi svoje dedke in babice. Gozd so zaznavali s pomočjo vonjav in dotikov. Poslušali so njegove zvoke ter ga občudovali. Za zaključek so gozd tudi likovno upodobili.

DELA V BETNAVSKEM GOZDU

Na delo v gozdu se moramo posebej pripraviti, če je gozd priljubljen med naključnimi obiskovalci. Tako je bilo nedavno v Betnavskem gozdu pri Mariboru, za katerega skrbi vodja GO Miha Bergauer. ZGS je z odločbo za posek označil 161 poškodovanih ali kako drugače prizadetih dreves, ki so ogrožala obiskovalce. Delati smo začeli zadnji dan marca in dela končali v prvih dneh aprila. Delovišče smo ustrezno označili z opozorilnimi znaki in strogo prepovedali vstopanje v varovano območje delovišča. O predvidenih delih in ukrepih smo obvestili tako policijo in občino kot splošno javnost. Čeprav je bilo delovišče označeno z opozorilnimi trakovi, so nekateri obiskovalci mirno hodili po gozdu. Pogodbeni izvajalec je tako imel polne roke dela s tem, da je, da se ne bi pripetila kakšna nesreča, preganjal mimoidoče z območja, kjer je opravljal delo.

V Betnavskem gozdu je SiDG na pobudo krajanov leta 2018 postavil nekaj novih parkovnih klopi, lani smo sodelovali v kampanji Sem sprememba, v okviru katere smo skupaj z dijaki in krajsani sadili medovita drevesa, letos pa je v okviru spodbujanja socialnih funkcij gozda predvideno, da bi obnovili dotrajano trim stezo.

Foto: **Miha Bergauer**

VEDUTNA SEČNJA NA GOLOVCU

Kolegi iz PE Ljubljana Matija Špacapan, Luka Seidl in Peter Kucler so lani maja na Golovcu, priljubljenem ljubljanskem primestnem gozdu, ob pomoči našega izvajalca postavili nekaj parkovnih klopi. Skladno z obljubo pa je PE Ljubljana pozimi poskrbela še za vedutno sečnjo na poškodovanem predelu gozda. Obiskovalci lahko zdaj posedijo na naših klopcih in uživajo še v prelepem pogledu na Ljubljansko barje.

Foto: **Peter Kucler**

UTRINKI ZADNJIH MESECEV

OSTANKI GOZDNE ŽELEZNICE V KOČEVSKIH GOZDOVIH

V slovenskih gozdovih se skriva marsikatera zanimivost. Na eno od njih nas je opozoril odpretnik iz GO Črmošnjice Alen Vajdetič in s fotografijo požel navdušenje pri naših sledilcih na družbenem omrežju Facebook. Gre za lepo ohranjen ostanek gozdne železniške proge na relaciji Travnik-Žaga Rog, ki je obratovala od konca 19. do 30. let 20. stoletja. Proga je vodila v več smeri. Skupna dolžina prog je znašala 35 kilometrov. Njihova gradnja je potekala vzporedno s pomikanjem sečnje. Na progi sta obratovali dve parni lokomotivi za vleko in 28 dvoosnih tovornih vagončkov z nosilnostjo tri tone. Vlak je vozil s hitrostjo do 6 km/h v krivinah, sicer pa s povprečno hitrostjo 10 km/h. Običajno je vlak v enem dnevu na žago pripeljal od štiri- do petkrat hlodovino in enkrat oglje.

Tekst: **Katarina Stanonik Rotar**

Foto: **Alen Vajdetič**

SODELUJEMO PRI PROMOCIJI KODEKSA OBNAŠANJA V NARAVI

Za spodbujanje socialnih funkcij in promocijo gozdnega bontona smo konec leta 2019 v partnerstvu z Zvezo tabornikov Slovenije v Bohinju postavili dve informativni tabli s pravili obnašanja v naravi. Menimo, da bodo pravila, ki so v slovenskem in angleškem jeziku, služila kot dobro učno orodje za obiskovalce. Ob znanih pešpoteh proti Ukancu, Voglu in za preštevilne turiste ob Bohinjskem jezeru bosta tabli pritegnili marsikateri pogled, mimoidoči pa bodo tako na poljuden način spoznali pravila obnašanja v naravi.

SiDG od leta 2018 sodeluje v partnerstvu 27 organizacij, ki so podpisnice kodeksa Obisk v naravi. S podpisom kodeksa se je naša družba zavezala k spoštovanju in širjenju pravil odgovornega obnašanja v naravnem okolju. S partnerji v projektu je bila izdelana ilustrirana priloga kodeksa, ki na preprost način poudarja pomembna navodila in vrednote pri skrbi za naravna okolja. Za sodelovanje z Zvezo tabornikov Slovenije smo se odločili, ker smo zaradi njihove vloge v družbi predvsem pri vzgoji in izobraževanju mladine prepoznali potencialnega partnerja za sodelovanje in širjenje skupnih vrednot. Družba SiDG je pri postavitvi tabel v Bohinju prevzela izvedbeni del projekta. Pristopili smo k izdelavi kozolčkov, v katere smo vpeli dvostransko potiskani informativni tabli z vsebino kodeksa. Zveza tabornikov je na svojih zemljiščih v Bohinju zagotovila primerna prostora in uredila administrativne postopke na občini Bohinj.

Tekst: **Matija Špacapan**

Foto: **Štefan Bezovnik**

FACEBOOK STRAN SiDG Z ŽE 14.000 SLEDILCI

Facebook stran SiDG, ki smo jo ustvarili spomladi 2018, ima po dveh letih že 14.000 sledilcev, kar nas uvršča med najbolj popularne strani podobnih gozdarskih podjetij v Evropi. Na prste ene roke lahko preštujemo sorodna podjetja, ki upravljajo državne gozdove z več sledilci, kot jih ima naše podjetje. K temu so največ pripomogli zanimivi utrinki iz gozdov, ki jih pridno pošiljate PR službi SiDG, in kratki filmi, v katerih predstavljamo zaposlene SiDG, našo dejavnost in poslovne partnerje. Včasih se zgodi, da nam zanimive fotografije iz gozdov pošljejo tudi naši sledilci, kar samo potrjuje, da je na tisoče Slovencev našo Facebook stran vzelo za svojo. Posnetki, ki jih objavljamo, so z našega zadnjega terenskega snemanja, po katerem nam je načrte prekrizal novi koronavirus. Obiskali smo žičničarsko ekipo na Ojstrici nad Dravogradom, kjer so nam filme pomagali posneti Matjaž Zaveršnik, Vili Obretan in Jure Kumer. Na eni od fotografij sta tudi Mitja Godnič in Matej Jerele iz podjetja Dobre zgodbe, ki sta posnela in zmonitirala vse filme iz letošnje sezone in ju mnogi med vami že poznate.

Tekst in foto: **Suzana Rankov**

Črni oreh

(Juglans nigra L.)

Besedilo in fotografije:
prof. dr. Robert Brus, BF UL

Črni oreh je znan po izjemnem lesu in je eden najbolj cenjenih severnoameriških listavcev. Zaradi hitre rasti in pričakovane dobre prilagodljivosti na podnebne spremembe ima velik potencial tudi v Evropi, kjer ga gojimo v vsaj 14 državah na več kot 8000 hektarjih površine.

Črni oreh je do 50 metrov visoko listopadno drevo z močnim, pravilno raščnim deblom. Ima do 60 centimetrov dolge lihopernato sestavljene liste in okroglaste koščičaste plodove s premerom do 5 centimetrov, ki dozoriijo septembra. Naravno je razširjen v osrednjem in vzhodnem delu Severne Amerike, največkrat raste ob rekah, na primer ob Misisipiju, in se vzpne do največ 1000 m nadmorske višine. Najbolje raste na globokih, bogatih, rahlih in vlažnih tleh na ravninskih predelih, najraje v rečnih dolinah, a ne prenese težkih glinastih ali predolgo poplavljenih rastišč. Zmerna suša ga ne prizadene. Je svetloboljuben, prezimno trden in prenese temperaturo do -30°C . Kljub temu najbolje uspeva v toplih in zavetnih legah, saj pozeba lahko poškoduje mlade rastline.

Črni oreh so v Evropo prinesli že leta 1629. V primerjavi z navadnim orehom raste lepše, hitreje in dosega večje mere, poleg tega je odporen proti boleznim in škodljivcem. Njegov temno rdečkasti in trdi les je kakovosten in cenjen, vendar nekoliko manj kot les navadnega oreha. V Evropi ga marsikje uspešno sadijo v gozdnih nasadih in les uporabljajo za furnir, masivno pohištvo, talne obloge, glasbila in druge izdelke. Les se na dražbah

Plodovi in lihopernato sestavljeni listi

Nasad črnega oreha pri Varaždinu na Hrvaškem

Črni oreh pri Dobruški vasi

pri nas pojavlja redko, a navadno preseže ceno 1000 €/m^3 . Semena so užitna, a nekoliko grenkega okusa in priljubljena predvsem v ZDA.

V Sloveniji ga največkrat sadimo kot okrasno drevo, zlasti zanimivi so njegovi veliki, jeseni zlato obarvani sestavljeni listi. Kot obetavno vrsto so ga nekoč sadili v gozdnih nasadih v nižinskih predelih, na primer v Prekmurju v Murski šumi in pri Veliki Nedelji, znani so tudi manjši nasadi pri Bistrici ob Sotli in nekaj

ostankov v okolici Kostanjevice na Krki. Dosedanje izkušnje iz Evrope so pokazale, da dosega dobre prirastke s kulminacijo pri 30–35 letih, da ga je mogoče uspešno gojiti z rotacijo okrog 80 let in da potrebuje precej nege, ki vključuje tudi pogosto sproščanje in obvejevanje. V nižinskih predelih Slovenije bi bil v prihodnosti lahko zanimiva vrsta za gojenje na rastiščih, kjer je prisotno sušenje doba in jesena. Vsekakor pa bi ga bilo smiselno vsaj začeti bolj intenzivno preizkušati še v novih nasadih.

AVTOR: GREGA RIHTAR	PREBIVALKA VINICE PRI CRNOMLJU	RESNIČ- NOSTNI SOV NA POP TV	VAS PRI KOBARIDU	DUŠAN IVKOVIČ	FRANCOSKI PISATELJ (EMILE)	KUŠČAR Z DOLGO GLAVO IN VRATOM	DRAMA AVSTRIJSKEGA PISATELJA ARTHURJA SCHNITZLERJA	GESLO	INDIJSKI KMET	NEMŠKI IGRALEC (NUMAN)	HANS ALSER	HINDUISTIČNA BOGINJA MATI, KI JE DOBRA, OBENEM PA VZBUJA GROZO	NALIKA	HROŠČ, KATEREGA LICINKA UNICUJE FIZOL	ISLAMSKA SEKTA V SIRIJI
VDELAVA V STENO							DROBNA NESNAGA ANDREJ MIKLAVC					POKRAJINA V ETIOPIJI, DOMOVINA KAVE			
LITERARNO DELO IZ ŽIVLJENJA INDIJANCEV												INDIJSKA RASTLINA ZA INDIGO			
ANTIČNO IME REKE NERE				SIRIJA Z MEZOPOT- AMIJO ANG. PEVEC JOHN							KRAJ OB VODI ZA SONČENJE KONOPEC, VRV (NAR.)				
OGLAS							SOVJETSKI POLITIK (KLIMENT) ČRNA BARVA PRI RULETI								
NAS BIOLOG IN FIZIOLOG (ANDREJ)					SKUPINA DEVETIH PEVCEV ANTIČNO RAČUNALO					ŽELJKO ERJAVEC NEKD. NIŽ. KOLESAR (JAN)			OLIVER (LJUBKOV.) UMETNOST. DRSALKA ZAYAK		
NEUMNOST, NESPAMET- NOST						PLAČILO (STAR.) OTROŠKI DELOVNI REKVIKIT			ODPADNIK ITALIJANSKI PISATELJ (UMBERTO)						
NINO ROBIČ			PAS PRI KIMONU MNENJE, MIŠLJENJE			PRISTA- NISCE V GRČIJI JEDILNI OSLEZ					SODOBNIKI KELTOV				
NASELJE POD JELOVICO												PIJAČA IZ POSUŠENIH LISTOV ČAJEVCA		INDIJSKI TENISAČ PAES	NEUGODEN OBČUTEK PRED NAPADOM BOŽJASTI
SKUPNO IME ZA NORDIJSKA BOŽANSTVA				HRVAŠKI OTOK DUH V GOETHEJEV. FAUSTU			IZRASTEK V GORCIH KITOV TENISAČICA HUBER				AFRIŠKA ANTILOPA NOVINARKA ZEI				
ITALIJANSKA IGRALKA MIRANDA					OTOK OB ZAH. OBALI IRSKO GRŠKI ARHITEKT				NEKDANJA JAPONSKA PRESTOL- NICA NA HONSUJU	SUROVINA ZA PLATNO MANJŠA KITA			EDVARD VECKO LIRIČNO RAZPOLO- ŽENJE		
POLARNO OBMOČJE OKOLI JUŽNEGA TEČAJA									KDOR GONI KAMELO BOLEZEN PAPIG, PAPIGOVKA						
PREBIVALCI AMERIKE															
ANALOGIJA						LEP DEČEK, LEPOTEC (EKSPR.) TAJNIK							NEMŠKA PESNIČKA SEIDEL ZAOSTALA ŽENSKA		
TONE SVETINA			FILMSKI VESOLJEČEK NOJU PODOBEN PTIČ		AKORD IZ PRIME, TERCE IN SEKSTE ČRNEC										LANTAN
FRANCOSKI PISATELJ (CLAUDE)							BIKOV GLAS				ŠVIČARSKI PISATELJ (HENRI F.) TONJA RAHONC				
OKVIR SLIKE (POGOV.)				NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO SREČKO KOSOVEL			LETNI GOZDNI POSEK FINSKO JEZERO					AM. PESNIK POUD SESTAVINA ŽIVALSKIH MAŠČOB			
NEKDANJI NORVEŠKI ALPSKI SMUČAR (LASSE)					INFLUENZA KOŽICA, MEMBRANA				HRVAŠKA BALERINA (ANA) MUSLIMAN- SKI BOG					BARVA KOŽE, TEN	BIVOL, KI ŽIVI NA SULAVESIJU
TONI GAŠPERIČ			TRDEN ČLOVEK (EKSPR.) REKA V ROMUNJI								KANGLA (NAREČNO ZAHODNO) TONE TOMŠIČ				
GLINA, ILOVICA				PECIVO IZ KRHKEGA TESTA ERNA MUSER				ŠVIČARSKO MESTO OB REKI AARE					ONDREJ NEPELA ANTON FOERSTER		
SEZNAM CERKVENIH PRAZNIKOV, KALENDARIJ								PODOL- GOVAT PREDMET, KI SE KAM ZATAKNE							
NADUHA						RAFKO IRGOLIČ		ANDREJ HOFER			ČRNO ZLATO				

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) lahko skupaj s svojim imenom, priimkom in domačim naslovom pošljete do 22. junija 2020 na elektronski naslov korenina@sidg.si ali po pošti na naslov: **SiDG, d. o. o., Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, s pripisom »Za Korenino«.**

Tretjega aprila 2020 smo izvedli žrebanje za nagradno križanko iz enajste številke Korenine.

Tričlanska komisija sodelavcev SiDG je ugotovila, da so vse rešitve prispеле pravočasno, do danega roka: 20. 2. 2020.

Izmed pravih rešitev je izžrebala tri nagrajence. Dobitnikom smo nagrade poslali po pošti.

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) 11. št. Korenine se je glasil: **»GOZDNATOST«**

Izžrebanci nagradne križanke - Korenina št. 11 so:

1. nagrada – lesena družabna igra spomin, ključek USB, kemični svinčnik in stojalo za mobilni:

OLGA RUS, ŠMARJE - SAP

2. nagrada – družabne igre iz lesa, promocijska kapa s ščitkom, kemični svinčnik in obesek za ključke:

ANDREJA MIHELČIČ, KOČEVSKA REKA

3. nagrada – stojalo za mobilni, lesen terilec orehov in kemični svinčnik:
**VERONIKA LAVRIČ,
LOŠKI POTOK**

